

CBO Noardwest Fryslân

Bestuursverslag 2017

Inleiding

Voor u ligt het bestuursverslag 2017 van de Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs in Noardwest Fryslân.

In dit bestuursverslag verantwoordt het bestuur van de Vereniging CBO Noardwest Fryslân, een private organisatie, zijn handelen en de inzet van publieke middelen ten behoeve van het christelijk primair onderwijs in de gemeenten Franekeradeel, Harlingen en Menameradiel.

Met dit jaarverslag legt het bestuur van de VCBO Noardwest Fryslân verticaal verantwoording af naar het ministerie van OCW en horizontaal naar de leden, de eigen werknemers en de (G)MR.

Na bespreking in de algemene ledenvergadering wordt het bestuursverslag en de gecompriëerde jaarrekening op de website geplaatst, zodat ook ouders die niet lid zijn van de vereniging en overige belangstellenden hiervan kennis kunnen nemen.

Het bestuur van CBO Noardwest Fryslân geeft hiermee uitvoering aan het uitgangspunt zich publiekelijk te verantwoorden conform de code Goed Bestuur.

Wij wensen u veel plezier bij het lezen van dit bestuursverslag. Voor vragen of opmerkingen kunt u zich wenden tot het verenigingskantoor, waarvan de adresgegevens in hoofdstuk 1 zijn opgenomen.

Het College van Bestuur,

Dhr. P. Sybesma MES
directeur – bestuurder

Dhr. W. Reitsma
directeur – bestuurder

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Hoofdstuk 1 – Algemene informatie en speerpunten beleid	4
1.1 Instellingsgegevens	4
1.2 Juridische structuur	4
1.3 Omschrijving van de doelstelling (missie en visie)	5
1.4 Gevoerd beleid	6
Hoofdstuk 2 Organisatie	12
2.1 Bestuur en Toezicht	13
2.2 Verantwoording Intern Toezichtsorgaan Raad van Toezicht	13
2.3 Verantwoording GMR-Jaarverslag 2017 CBO Noardwest Fryslân	15
2.4 Leerling ontwikkeling	17
2.5 Personeelsbeleid	17
2.6 Onderwijs	19
2.7 Toekomstparagraaf	20
Hoofdstuk 3 – Financiële informatie	24
3.1 Gevoerd financieel beleid	24
3.2 Analyse financieel resultaat	24
3.3 Continuïteitsparagraaf	28
3.4 Treasury- en financieringsbeleid	31
3.5 Inspectie van het onderwijs	31
Hoofdstuk 4 – Overige informatie	32
4.1 Maatschappelijk verantwoord ondernemen	32
4.2 Horizontale verantwoording	32
4.3 Internationalisering	33
4.4 Prestatiebox	33
4.5 Beheersing van uitgaven inzake uitkeringen na ontslag	33
Bijlagen	34
1. Organogram	34
2. Bestuur	35
2.1 Samenstelling College van Bestuur	35
2.2 Samenstelling Raad van Toezicht	35
2.3 Wet Openbaarmaking Publieke Topinkomens	35
2.4 Scholen CBO Noardwest Fryslân	36

Hoofdstuk 1 – Algemene informatie en speerpunten beleid

1.1 Instellingsgegevens

De Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs Noardwest Fryslân (CBO-NWF) zetelt in Franeker. Het bestuur van de vereniging is bevoegd gezag van de onder haar beheer staande dertien scholen in de gemeenten Franekeradeel, Harlingen en Menameradiel, zoals vermeld in de bijlage.

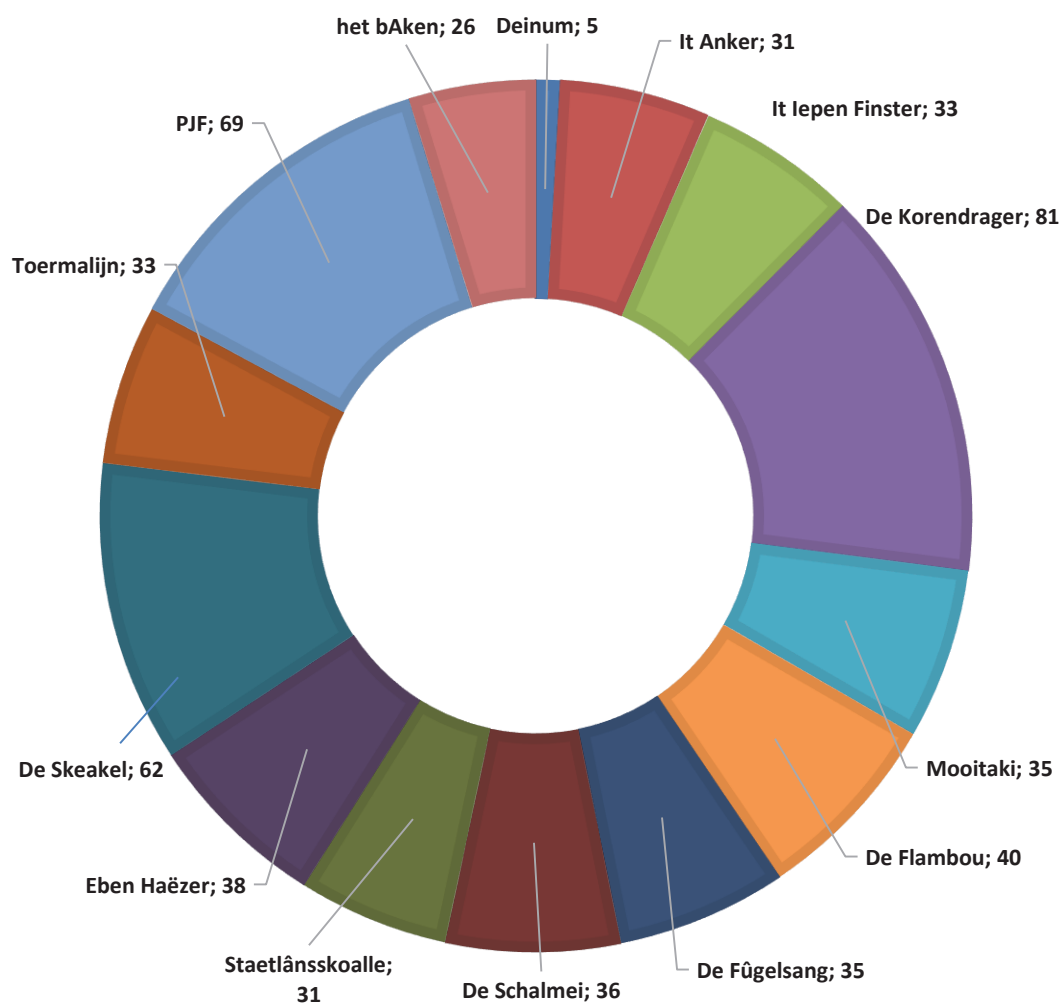
Het postadres:	Postbus 180, 8800 AD Franeker.
Het bezoekadres:	Academiestraat 30, 8801 LJ Franeker.
Overige gegevens:	T 0517 – 391081
	E info@cbo-nwf.nl
	W http://www.cbo-nwf.nl

1.2 Juridische structuur

Als rechtspersoon is gekozen voor de verenigingsvorm, in aard de meest democratische organisatiestructuur. De vereniging met haar rechtsvoorgangers kent een traditie sinds 1857.

De huidige vereniging is opgericht op 1-1-2014 en staat ingeschreven bij de **Kamer van Koophandel** Friesland onder nummer **59649054**.

LEDENAANTAL PER SCHOOL

De vereniging telt per 31 december 2017 in totaal 555 leden.

De besturingsfilosofie is ‘besturen op hoofdlijnen’ met ruimte voor de afzonderlijke scholen. De basisprincipes van het bestuur zijn vastgelegd in de Code Goed Bestuur Primair Onderwijs. Een Raad van Toezicht houdt intern toezicht op het functioneren van het College van Bestuur op basis van een toezichtskader, het bestuursstatuut, het managementstatuut en de Code Goed Bestuur zoals dat voor deze organisatie is vastgesteld.

Het organogram van onze vereniging is opgenomen in bijlage 1.

1.3 Omschrijving van de doelstelling (missie en visie)

Open toelatingsbeleid

De vereniging biedt christelijk- en samenwerkingsonderwijs aan in de gemeenten Franekeradeel, Harlingen en Menameradiel. De scholen van de vereniging kennen een open toelatingsbeleid en gaan respectvol om met anders- en niet gelovigen. Dit is vooral belangrijk voor kinderen en ouders die in dorpen wonen waar de enige dorpsschool valt onder het bevoegd gezag van CBO-NWF en voor onze samenwerkingsschool It Iepen Finster in Achlum.

Pedagogische opdracht

In onze scholen scheppen we een omgeving waarin de leerlingen leren zelfstandig keuzen te maken. Samenwerking binnen een groep, communicatie, maar ook staan voor een eigen mening, zijn daarbij belangrijke waarden. In onze pedagogische opdracht gaan we uit van onze christelijke identiteit, met als kernwaarden respect, vertrouwen, verbinden, pluriformiteit en passie.

Daarnaast spelen de traditie en de verhalen een belangrijke rol. Alle medewerkers zijn hierop aanspreekbaar. Kwaliteitsbeleid is nodig om het pedagogisch- en didactisch handelen te toetsen. Naast het voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen vindt het bestuur het ook belangrijk dat onze scholen aandacht hebben voor andere onderwijsaccenten zodat ook kinderen worden uitgedaagd voor bijvoorbeeld natuur en techniek, kunst, muziek en beweging. Onze scholen bieden meer dan rekenen en taal.

Statuten

Onze statuten zijn het gemeenschappelijke uitgangspunt voor ons handelen en de inhoud van het onderwijs. Deze gemeenschappelijke uitgangspunten zijn ook de uitgangspunten van de afzonderlijke scholen. Daarnaast is er ruimte voor eigen schoolbeleid, waarbij profilering van het ‘eigen gezicht’ van onze scholen belangrijk is. Een weerslag van hetgeen iedere afzonderlijke school te bieden heeft, is te vinden in de schoolgidsen en de schoolplannen van onze scholen.

Zelfstandigheid scholen

De scholen zijn in zekere mate zelfstandig. Ze verschillen onderling in omvang, onderwijsvorm en uitstraling naar de omgeving. Deze situatie is historisch zo gegroeid, doordat de omgeving waarin de school functioneert verschilt. Dit geldt ook voor de wensen/behoefte van leerlingen en ouders. De schooldirecteur is verantwoordelijk voor het functioneren van de eigen school. Daarnaast is een schooldirecteur van CBO-NWF samen met de overige schooldirecteuren mede verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit en onderwijskundige ontwikkelingen binnen de vereniging.

Waar mogelijk wordt op directieniveau samengewerkt en worden schaalvoordelen benut.

Ouders

Ouders zijn onze opvoedingspartners die specifieke opvoeding- en onderwijsvragen stellen aan de school. De medewerkers binnen onze scholen werken in dit proces intensief samen met elkaar en met de ouders. Ouderbetrokkenheid vanuit een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid wordt gestimuleerd en verder ontwikkeld. Ouders adviseren de schooldirecteur in de Medezeggenschapsraad.

Missie

De vereniging voor CBO-NWF streeft er naar om vanuit de grondslag vorm en inhoud te geven aan kwalitatief goed onderwijs en opvoeding in waarden en normen.

Ons handelen wordt gevoed uit de volgende kernwaarden:

1.4 Gevoerd beleid

De kern van onze activiteiten is het verzorgen van basisonderwijs ruim 1850 leerlingen in dertien scholen in de gemeenten Franekeradeel, Harlingen en Menameradiel. Na de gemeentelijke herindeling komen daar ruim 500 leerlingen bij van de Vereniging CBO het Bildt en Leeuwarderadeel (CBO G2). De voorbereiding op de komst van vijf scholen startte in augustus. De bestuurlijke inzet in 2017 stond dan ook in het teken van de verdere ontwikkeling van onze organisatie, het met elkaar verbinden van de dertien scholen, en de komst van vijf nieuwe scholen.

CBO-NWF heeft als motto "Samen maken we onderwijs bijzonder".

We vinden het belangrijk dat, vanuit onze christelijke identiteit, ons onderwijs zich richt op hoofd, hart en handen. Door het leggen van andere onderwijsaccenten doen we meer recht aan de verschillen tussen de kinderen. In 2017 is dit thema verder uitgediept: hoe geven we in ons onderwijs op een hedendaagse manier inhoud aan onze identiteit, wat verwachten de ouders van de school waar het gaat om inhoud en zingeving te geven aan onze levensbeschouwelijke identiteit en op welke wijze zijn de kernwaarden zichtbaar voor kinderen, ouders en schoolomgeving. We lieten ons hierin bijstaan door Verus, onze Besturenorganisatie voor katholiek en christelijk onderwijs.

Kinderen leren vooral ook de basisvaardigheden te hanteren. Deze resultaten worden door de externe toezichthouder, de Inspectie van het Onderwijs (IVO), getoetst. In 2017 deed CBO NWF mee aan een pilot voor een nieuw toezicht op bestuursniveau. Bij dit onderzoek waren drie scholen betrokken, te weten De Flambou, De Fûgelsang en Het Baken.

De ontwikkelingen op diverse beleidsterreinen in 2017 in overzicht:

Bestuurlijk

Speerpunten	Gevoerd beleid
Beleidsvorming	In 2017 is op verschillende beleidsterreinen nieuw beleid ontwikkeld. Na verkregen instemming van de Raad van Toezicht en/of de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad stelde het bestuur dit beleid vast.
Begroting 2017 & Begroting 2018 – 2020	De begroting 2017 sluit met een positief resultaat van € 758. Er is in de begroting budget vrijgemaakt voor de verbetering van de huisvesting gekoppeld aan duurzaamheidsmaatregelen. Periodiek rapporteerde het bestuur het verloop van de begroting met een eindejaarsverwachting aan de auditcommissie en RvT.
Afleggen schoolbezoeken door de RvT	De leden van de RvT legden weer schoolbezoeken af voor kennismaking en om feeling te houden met de scholen en het onderwijs. In de vergaderingen kwamen de schoolbezoeken steeds ter sprake.

Administratiekantoor	Het bestuur verlengde ingaande 1 juli 2016 het contract met Helder Onderwijs niet en bracht de administratieve dienstverlening onder bij Preadyz in Assen. Een goede keuze want in 2017 beëindigde Helder Onderwijs haar totale dienstverlening.
Voortbestaan scholen	Voor elke gemeente is een opheffingsnorm vastgesteld. Voor Menameradiel en Franekeradeel is deze 61 en voor Harlingen 137. De Flambou telt te weinig leerlingen, maar het ministerie verleende weer ontheffing. Onze dertien scholen hebben gezamenlijk ruim voldoende leerlingen, zodat het voortbestaan van De Flambou niet in gevaar komt.
Invlechting scholen CBO G2	Al geruime tijd bespreekt het bestuur met de vereniging CBO G2 de komst van vijf scholen van deze vereniging. We kozen voor een invlechting van scholen en niet voor een bestuurlijke fusie. De RvT en de GMR stemden in met de komst van deze scholen. De vereniging CBO G2 besloot vijf scholen aan CBO NWF over te dragen per 1-1-2018. Deze scholen zijn cbs De Wizebeam in Minnertsga, cbs De Slotschool in St. Annaparochie, cbs De Noordster in Nij Altoenae, sws De Syl in Oude Bildtzijl en sws De Swirrel in Britsum. Hiermee krijgen we een sterke vereniging met 18 scholen voor christelijk- en samenwerkingsonderwijs met zo'n 2.350 leerlingen in de gemeenten Harlingen, Waadhoeke en Leeuwarden.
IKC vorming	Het voornemen van het bestuur om waar mogelijk, naschoolse voorzieningen te koppelen aan onze scholen is door de RvT en de GMR positief ontvangen. In 2017 startte een onderzoek naar de mogelijkheid om de peuterspeelzaal, een Kinderdagverblijf en de tussen- en naschoolse opvang op termijn in eigen beheer te nemen. Op basis van deze bevindingen is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met Stichting Kinderopvang Friesland. Eind 2017 is de 1^e fase afgesloten en wordt de 'IKC vorming' verder uitgewerkt.
Pilot nieuw bestuurstoezicht onderwijsinspectie	Op verzoek van de onderwijsinspectie heeft het bestuur in de eerste helft van 2017 vrijwillig meegedaan aan de pilot nieuw onderwijstoezicht. Het onderwijstoezicht richt zich vanaf 1-8-2017 vanuit het nieuwe toezichtskader voortaan eerst op het bestuur. Na het bestuursgesprek bezochten de twee inspecteurs ter verificatie drie scholen van de vereniging. Daarbij werd ingezoomd op een beperkt aantal standaarden. Bij het slotgesprek met de teams van die scholen was de bestuurder onderwijs aanwezig. Over het algemeen waren de bevindingen positief, op onderdelen waren er tekortkomingen. Die zijn benoemd en verbeterd. Over de insteek van de inspectie om zich voortaan eerst te richten op het bestuur, is het bestuur zeker positief. Het bestuur is verantwoordelijk voor de scholen en dient in de volle breedte op de hoogte te zijn van hoe het met die scholen gaat.
Identiteitsactiviteiten	In maart en november 2017 organiseerde het bestuur twee identiteitsavonden in samenwerking met bestuursorganisatie Verus uit Woerden. Met ouders, en leden van GMR en Raad van Toezicht is het 'waarom zijn we er' van onze schoolvereniging besproken. Via het hoe en het wat is toen ook met elkaar gedeeld waaraan we dat dan in de dagelijkse praktijk van de scholen merken.
Stakingen	Mede door o.a. een hoge werkeloosheid in het verleden is de instroom van nieuwe leerkrachten gering. We merken dat er nu een lerarentekort ontstaat. Dit aangevuld met een hoge werkdruk en achterblijvende salarissen zijn in 2017 sinds lange tijd acties gevoerd. Begonnen met een prikactie van een uur, werd op 5

	oktober gestaakt. Al onze scholen, met uitzondering van De Korendrager, deden aan deze staking mee. Op 12 december werd weer gestaakt. Hoe vervelend ook voor de ouders en kinderen, het gaat om de aantrekkelijkheid van het beroep en daarmee ook om het toekomst van het onderwijs en het verlagen van de werkdruk/verminderen van de regeltjes.
PR-beleid	In 2017 startte een werkgroep met het ontwikkelen van PR beleid. Doel is de eigen kwaliteit van de vereniging en haar scholen beter bij de ouders bekend te maken. We bouwen verder aan het vertrouwen van ouders in het onderwijsaanbod op onze scholen. Daarbij maken we ook gebruik van sociale media zoals Websites en Facebook. In 2017 werd het programma 'Mijn School' ingevoerd om de communicatie tussen de groepsleerkracht, de klas, de school en ouders te optimaliseren.
Scholenfusie	In 2017 onderzochten we een door ouders gewenste scholenfusie in Tzummarum. Doel is te komen tot een nieuwe dorpsschool voor christelijk- en openbaar onderwijs, de samenwerkingschool. Beide scholen worden samen gehuisvest in één schoolgebouw. Een scholenfusie in Sexbierum was niet mogelijk. Vrijwel alle kinderen bezoeken, na sluiting van obs De Barraboeh, per 1 augustus onze school De Skeakel. Met Stichting Radius zijn in goed overleg afspraken gemaakt om twee personeelsleden over te nemen.

Onderwijs

Speerpunten	Gevoerd beleid
Resultaat eindtoetsen	Van de 13 scholen gebruikten er 12 in het voorjaar 2017 de IEP eindtoets groep 8. Eén school deed de cito eindtoets. Van de 13 scholen haalden er 4 de inspectienorm van 80 punten op de IEP toets niet.
Passend Onderwijs	Passend Onderwijs is per 1-8-2014 in de verenigingsstructuur ingevoerd. Onze zorgcoördinator is voorzitter van het zorgadviesteam (ZAT) en behandelt aan het 'loket' de ondersteuningsaanvragen van de scholen. Het budget Passend Onderwijs en de verdeling van de middelen is goed in beeld. In 2017 is een aanzet gegeven tot een herziening van de bestuursstructuur Passend Onderwijs Fryslân.
Plusklas	Hoewel de scholen van CBO G2 formeel nog geen deel uitmaken van onze organisatie, operationeel doen we vanaf 1-8-2017 wel alsof dat al een feit is. Dit is ook reden waarom in het nieuwe schooljaar 2017 – 2018 aan De Slotschool te Sint Annaparochie een Plusklas is verbonden die op dezelfde manier is georganiseerd als de Plusklassen van CBO NWF. Feitelijk zijn er binnen CBO NWF dus vanaf het najaar van 2017 drie zgn. plusklassen ingericht.
Vervanging onderwijsleermethodieken	Jaarlijks wordt het onderwijsaanbod aan de kinderen bekeken op inhoud en actualiteit. Methodieken vervangen we periodiek, om zo gebruik te maken van de nieuwste didactiek. Ons beleid is om dit zoveel mogelijk collectief te doen, zodat scholen gebruik kunnen maken van elkaars expertise. In 2017 startte de oriëntatie op de vervanging van het onderwijsaanbod voor leesbegrip (begrijpend lezen). Eind 2017 bracht een werkgroep hierover een advies uit aan de scholen.

Taalbeleid	Op één van de scholen, De Flambou te Oosterbierum is een taalproject, genaamd translanguaging, gestart. Met overheidssubsidie en begeleiding van hogeschool NHL te Leeuwarden is een dagdeel per week een taalklas gevormd die zich richtte op verschillende minderheidstalen die op de school aanwezig zijn: Pools, Arabisch. Een geslaagd project dat in 2017-2018 een vervolg krijgt.
Junior College	In 2017 deed het voortgezet onderwijs in Franeker (Anna Maria van Schurman) een verzoek om samen met het primair onderwijs na te denken over de aansluiting po-vo. Dit dan middels bijv. het verkennen van het inrichten van een juniorcollege (10-14 jaar). In 2018 krijgt dit een vervolg.
ICT pilot	De ICT pilot is uitgebreid met De Flambou en de (derde)Plusklas die per 1 oktober op De Slotschool te St. Annaparochie startte. Meerdere scholen ontwikkelen momenteel een visie m.b.t. inzet ICT en de nieuwe zgn. 21 ^{ste} eeuwse vaardigheden. Ze krijgen daar ondersteuning bij van organisaties als Timpaan en Heutink.
Thuiszitters	In dit verslagjaar kunnen er in totaal vier leerlingen worden aangemerkt als zgn. thuiszitter. Het samenwerkingsverband Passend Onderwijs en de inspectie waren daarvan op de hoogte. Eind 2017 volgen twee van de vier leerlingen op andere scholen inmiddels weer onderwijs.
Pelgrimeren	In het kader van CH2018 is eind 2017 een project pelgrimeren gestart onder de naam 'Santiago aan het Wad'. Nagenoeg alle scholen gaan hier met hun groepen 8 (en soms ook 7) in 2018 aan meedoen. Het pelgrimeren is een prima gelegenheid om middels vragen een verbinding te maken met de levensbeschouwelijke identiteit van de scholen.

Personeel

Speerpunten	Gevoerd beleid
Benoeming directeur van - It Iepen Finster - De Flambou - De Schalmei	De drie directievacatures zijn dit jaar na een werving- en selectieprocedure vervuld. Door pensionering vertrok de directeur van It Iepen Finster. Per 1 augustus is mevr. Bonnema benoemd, zij was daarvoor werkzaam als bovenbouw coördinator op De Toermalijn. Na het aanvaarden van een benoeming elders, vertrok ook de meerscholen directeur van De Flambou en De Schalmei. Op De Flambou werd mevr. Hoekstra benoemd, daarvoor was zij werkzaam als IB'er op de Staetlânsskoalle en Mooitaki. Op De Schalmei werd een externe kandidaat benoemd, de heer Wouda. Hij is ook werkzaam als directeur van de sws De Syl en heeft ervaring met de ontwikkeling van een samenwerkingschool waar De Schalmei mee te maken heeft.
Schoolleiders-register	Van de 15 directeuren zijn eind 2017 14 als registerdirecteur (RDO®) in het schoolleidersregister opgenomen. Met betrekking tot de (her)registratie, eens in de vier jaar, volgen de directeuren scholing waarbij ze uit de zeven thema's die het register aanreikt, er minimaal drie mogen kiezen. Alle (15) directeuren volgen collectief in het schooljaar 2017-2018 het thema Toekomstgericht onderwijs via hogeschool Windesheim te Zwolle.
Taakbeleid	Ons instrument (Cupella), waarmee de inzet van de jaartaak wordt uitgewerkt in de verschillende taakonderdelen, geeft goed inzicht in het werk en de werkdruk. Aan het begin van het schooljaar maakt de directeur met alle leerkrachten een werkafpraak over hoe ze de uren voor dat schooljaar gaan inzetten. Dit wordt vastgelegd en getekend. De zorgen in het onderwijs omtrent de werkdruk zijn voor het bestuur herkenbaar en aantoonbaar.

Scholing personeel	Alle medewerkers kunnen zich conform ons beleid in het voorjaar aanmelden voor (na)scholing. Voor de hele vereniging wordt vervolgens in kaart gebracht waar per school de behoeften liggen. Het bestuur bepaalt op basis van het opgenomen begrotingsbedrag, of alle scholing doorgang kan vinden. Voor meerdaagse- of meerjarige scholing sluit het bestuur met betrokkenen een scholingsovereenkomst af. Via DUO kan men zich ook aanmelden voor een lerarenbeurs.
Lerarenregister	Hoewel er binnen het Primair Onderwijs weerstand bestaat tegen het invoeren van een lerarenregister, gaat dit wel door. Leraren hebben vanaf 2018 vier jaar de tijd om zich te laten registreren. Als vereniging besloten we hiermee niet voorop te lopen. Scholing, geaccordeerd door het register, telt uiteraard wel meteen mee voor de registratie.
Begeleiding startende leerkrachten	Om inhoud te geven aan de ontwikkeling van startbekwame leerkrachten is eind 2017 een middag belegd met onze beginnende leerkrachten. Inhoudelijke vragen kwamen aan de orde. Dit proces van ondersteuning en begeleiding wordt in 2018 vervolgd.
Onderwijs assistent in het team	In augustus 2017 is een aantal onderwijsassistenten vast benoemd bij de vereniging. Zij kunnen gebruik maken van scholing en begeleiding. Het beleid hierover zal in 2018 verder worden uitgewerkt en ingevuld.
Functiebouwwerk	Het beleid rondom het functiebouwwerk binnen de vereniging is herschreven en aangeboden aan de directies. In januari 2018 wordt dit aangeboden aan de GMR, waarna vaststelling volgt.
Evaluatie en beoordelen	Het beleid rondom evaluatie en beoordelen binnen de vereniging is eveneens herschreven en aangeboden aan de directies. In 2018 wordt dit aangeboden aan de GMR, met daarna vaststelling.

Financiën

Speerpunten	Gevoerd beleid
Aanwijzen accountant	Na een selectie heeft de RvT 'AKSOS Assurance b.v.' gekozen voor de controle 2016. Om continuïteit in de controle te waarborgen is voor 2017 het contract verlengd. In 2017 heeft de accountant gesprekken gevoerd met de auditcommissie en het bestuur.
Inkoopbeleid	Eind 2017 is het concept 'Inkoopbeleid' afgerond. In dit beleid staan de afspraken die te maken hebben met ons inkoopbeleid op alle terreinen. De definitieve vaststelling volgt in 2018.
Treasurystatuut	Vanwege aanscherping van het controleprotocol door het Ministerie van Onderwijs is ons statuut hierop aangepast en opnieuw vastgesteld. Dit statuut maakt deel uit van het financieel beleidsplan. Regelgeving staat beleggen niet toe.
Contractbeheer	De vereniging en de afzonderlijke scholen hebben in het verleden diverse contracten afgesloten, maar een totaaloverzicht ontbreekt. In 2017 is een begin gemaakt om alle lopende contracten met einddatum in een centrale administratie op te nemen.

Organisatie

Speerpunten	Gevoerd beleid
Vaststellen diverse documenten, modellen en beleid	In 2017 is het volgende beleid vastgesteld en geïmplementeerd: • Protocol Medisch handelen • Informatieverstrekking bij echtscheiding • Stappenplan bij huiselijk geweld en kindermishandeling • Veiligheidsbeleid • Basisstatuut Medezeggenschap • Reglement MR • Reglement GMR • Treasurystatuut (aangepaste versie) • Code Goed Bestuur Het beleid is opgenomen in de schoolmonitor.
Andere Schooltijden	In relatief korte tijd zijn de schooltijden gewijzigd. Veel scholen oriënteren zich op schooltijden die niet geënt zijn op het agrarische dagritme. De vraag naar buitenschoolse opvang, aansluitend op de schooldag, neemt daarmee toe. De schooldirecteuren nemen hierin een beslissing nadat de ouders, teamleden en de MR hierin een positief standpunt innemen.
Vakantieregeling	De vakantieregeling is vastgesteld voor alle scholen en aangepast aan de cao. Scholen kunnen afwijken van dit rooster op basis van de extra lestijd die ontstaat door invoering van andere schooltijden. Waar mogelijk wordt aansluiting gezocht met het onderwijs in de regio (PO en VO). Dit betekent in 2017 dat de duur van de meivakantie verschilde tussen de scholen, een ongewenste situatie.
Verdriet	Op 27 maart 2017 vond een dodelijk ongeval plaats in Harlingen. Een 3-jarige leerling van de Voorschool van de Prins Johan Friso en zijn vader kwamen om het leven bij een spoorwegongeval. Op 20 november overleed Wiepie Loonstra – Jansma, leerkracht aan onze toekomstige school De Swirrel in Britsum.

Huisvesting

Speerpunten	Gevoerd beleid
Groot onderhoud	Alle noodzakelijke onderhoud is opgenomen in een Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP). Aan de hand van de inspecties worden de kosten in de begroting meegenomen en de werkzaamheden uitgevoerd. In 2017 was ruim € 750.000 begroot voor onderhoud, waaronder een aantal renovaties van schoolgebouwen. Eind 2017 is besloten de bekostiging van het onderhoud te wijzigen van een voorziening naar het activeren van de onderhoudsinvestering (componentenbenadering). In de jaarrekening van 2018 zal dit een stelselwijziging tot gevolg hebben.
MfA Sexbierum	In het dorpshuis It Waed, naast De Skeakel, wordt de gymzaal ondergebracht. Het verzoek van het MfA om de kinderopvang in school te huisvesten is gehonoreerd om hiermee leegstand in school op te vullen. Door de onvoorziene komst van leerlingen van de Barraboech ontstaat nu ruimtegebrek. We ontwikkelden nieuwe plannen, passend in het voornemen om de kinderopvang in eigen beheer te nemen.

Nieuwbouw Mooitaki	De bouwplannen zijn dit verslagjaar in uitvoering genomen, met als doel de school eind 2017 in gebruik te nemen. Beide schoolbesturen hebben besloten dat installaties in het schoolgebouw 'all electric' zijn, een gasaansluiting is niet aanwezig. CBO NWF koos ook voor een flexibele indeling van de groepsruimten. Deze extra investeringen waren niet begroot.
Huisvesting cbs De Korendrager	Na sloop van de laagbouw in 2016 is in 2017 is begonnen met de nieuwbouw- en renovatie van het schoolgebouw. De gemeenteraad stelde in juni 2017 alsnog een aanvullend budget beschikbaar ter dekking van de locatie specifieke kosten, waaronder asbestsanering. Daarnaast voerde het schoolbestuur een aantal onderhoudswerkzaamheden uit, zoals het herstraten van het plein en vervanging van de hekwerken. Op 4 september is het schoolgebouw in gebruik genomen.
Huisvesting Pcbs De Schalmei	De integratieverbouw van pcbs De Schalmei en de nieuwbouw voor de obs Tamsmaskoalle startte in 2017. De kinderen van De Schalmei zijn tijdelijk gehuisvest in een leegstaand schoolgebouw in Dongjum. Er wordt een compact schoolgebouw gerealiseerd wat ook geschikt is voor een samenvoeging van beide scholen tot één dorpsschool.
Uitbreiding cbs Eben Haëzer	De uitbreiding van cbs Eben Haëzer met een noodlokaal is in 2017 afgerond en is de ruimte goed geïntegreerd in de school. Tegelijk met deze aanpassing zijn geplande onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.
Onderwijskundige aanpassing It Anker	De renovatie van It Anker is afgerond. Nu de school terugloopt in leerlingenaantal ontstond de mogelijkheid om in pandig onderwijskundige aanpassingen uit te voeren en de kantoren voor de directeur en IB'er op te waarderen. Naast de onderwijskundige aanpassingen zijn ook werkzaamheden uit het MJOP uitgevoerd en duurzame maatregelen getroffen (ledverlichting).
Zonnestroom Toermalijn	De Toermalijn komt in aanmerking voor een SDE+ subsidie bij plaatsing van zonnepanelen. Deze gegarandeerde subsidie van 15 jaar is reden geweest om voor De Toermalijn zonne-energie op te wekken zodat de school wat betreft het stroomverbruik energieneutraal is. Het gehele project wordt begeleid door onze energieleverancier DVEP, partner in Energie voor Scholen.
Energie Coöperatie Oosterbierum	Het bestuur heeft na verkregen goedkeuring van de RvT een recht van opstal verleend aan de Energie Coöperatie Oosterbierum. Het dak van De Flambou is gebruikt voor plaatsing van zonnepanelen. Voor de scholen De Flambou Oosterbierum en De Skekel zijn 60 panelen beschikbaar voor de opwekking van zonne-energie.
Beleidsimpulsprogramma's	In het financieel beleidsplan is financiële ruimte voor beleidsimpulsprogramma's en vernieuwing. Naast de aandacht voor bewegen in de klas willen de schooldirecteuren graag de schoolpleinen, de buitenspeelplaats, meer uitdagend maken. Het bestuur heeft aangegeven voor 2018 en 2019 hiervoor op aanvraag een bijdrage te willen geven.

Hoofdstuk 2 Organisatie

2.1 Bestuur en Toezicht

Samenstelling bestuur

Het bestuur van de vereniging bestaat uit ten minste twee personen. De bestuurlijke verantwoordelijkheid is een collegiale verantwoordelijkheid: in het bestuur is geen hiërarchie aangebracht. Beide bestuurders vormen gezamenlijk het College van Bestuur, in de functie van directeur-bestuurder. De portefeuilles zijn onderling als volgt verdeeld.

P. Sybesma:	Algemene zaken, Financiën en Huisvesting
W. Reitsma:	Identiteit, Onderwijs en Personeel

Samenstelling organisatie

De organisatie staat onder leiding van het bestuur. De scholen staan onder leiding van een schooldirecteur dan wel meerscholen directeur.

Centraal ligt de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de leerlingenzorg bij de directeur-bestuurder Onderwijs, terwijl een stuurgroep onder leiding van een schooldirecteur de Interne Begeleiders van de scholen aanstuurt.

De ICT werkzaamheden worden aangestuurd vanuit een werkgroep. In 2017 is een pilot uitgezet voor het gebruik van iPads in het onderwijs bij een aantal scholen. Hiermee bereiden de scholen zich voor op het verder digitaliseren van het onderwijs.

Het bestuur wordt verder ondersteund door een staf, bestaande uit een secretaresse, twee medewerkers personeel en administratie, een stafmedewerker personeel en een stafmedewerker financiën/huisvesting. De stafmedewerkers worden weer bijgestaan door administratiekantoor Preadyz in Assen. Deze totale overhead blijft ruimschoots binnen de gestelde normen (5,6%) als vermeld in het financieel beleidsplan.

MR en GMR

Iedere school heeft een eigen medezeggenschapsraad (MR). Daarnaast is er een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR).

De GMR, overkoepelend orgaan voor dertien scholen, bestaat uit twaalf leden. In de GMR zijn dan ook niet alle scholen vertegenwoordigd. Een punt van aandacht blijft het informeren van de scholen die niet vertegenwoordigd zijn in de GMR. Na de zomervakantie zijn twee vertegenwoordigers van de scholen van CBO G2 als gast toegelaten tot de vergaderingen.

De MR overlegt met de schooldirecteur, de GMR overlegt met het bestuur. Jaarlijks is er ook een overleg van de RvT met de GMR.

De rechten en plichten zijn verwoord in een Basisstatuut en Statuten voor de GMR en MR, vastgesteld in 2017. In het Basisstatuut zijn de faciliteiten opgenomen. Zie voor het organogram bijlage 1.

Een verslag van de werkzaamheden van de GMR is in dit bestuursverslag opgenomen.

2.2 Verantwoording Intern Toezichtsorgaan Raad van Toezicht

De wettelijk verplichte functiescheiding tussen bestuur en toezicht is uitgewerkt overeenkomstig artikel 5 van de Code Goed Bestuur. Het bevoegd gezag berust bij het bestuur terwijl een Raad van Toezicht toeziet op de taakuitvoering van het bestuur.

Deze Code draagt vanuit goed bestuur bij aan goed onderwijs voor ieder kind. De Raad van Toezicht houdt toezicht op basis van een toezichtskader.

Statutair zijn in de verenigingsstatuten, het bestuursstatuut en het managementstatuut de rechten en plichten van de diverse geledingen beschreven. Deze documenten zijn te vinden op de website onder vereniging / organisatie.

Verslag Raad van Toezicht CBO Noardwest Fryslân 2017

Inleiding

Middels dit verslag maakt de Raad van Toezicht kenbaar welke onderwerpen gedurende het kalenderjaar 2017 op haar agenda hebben gestaan en welke activiteiten zij heeft ondernomen en

bijgewoond. Het geeft ook een beeld van de rol van de Raad van Toezicht binnen de organisatie. De te behandelen onderwerpen zijn met tussenkopjes aangeduid.

Beleidsdag

Op 21 januari vond de jaarlijkse beleidsdag plaats. Een goed moment om stil te staan bij ons eigen functioneren, wat gaat goed en wat kan beter? We hebben inmiddels enkele jaren ervaring met het toezichtsmodel en dat is positief. Anderzijds moeten we constateren dat het nog erg lastig is om toezicht te houden op zaken als onderwijskwaliteit. Dit is in de loop van 2017 veelvuldig besproken. Verder is afgesproken om bij belangrijke onderwerpen vaker te vergaderen buiten aanwezigheid van het bestuur, of voorafgaand aan een reguliere vergadering met het bestuur.

Verder stond deze dag in het teken van een tweetal belangrijke ontwikkelingen binnen onze vereniging, te weten de invlechting van de 5 scholen van CBO G2 en de vorming van Integrale Kindcentra (IKC). Het eerste onderwerp is toegelicht door het bestuur, waarbij een “tussenstand” is gegeven en de belangrijkste aandachtspunten zijn benoemd. Verderop in dit verslag zal dit nog aan de orde komen. Het onderwerp IKC is toegelicht door Alice Jansen van Etu Consult. Zij schetste enkele landelijke trends. De gedachte die aan een IKC ten grondslag ligt is het zoveel mogelijk integreren van wat nu in wezen nog losse voorzieningen zijn (waarvan het basisonderwijs er één is) tot een totaalaanbod met één loket voor alle kinderen van 0 tot 12 jaar. Ook waren aanwezig de heren Blank en Woudstra, de directeuren van respectievelijk de Prins Johan Friso in Harlingen en Toermalijn in Franeker, op welke scholen al ervaring is opgedaan met dit concept.

Al met al een nuttige en leerzame dag.

Cursussen

De jaarlijkse bijeenkomst voor toezichthouders en bestuurders in het primair onderwijs ging dit jaar niet door omdat de Provinsje Fryslân in dezelfde periode een onderwijsdag had georganiseerd. Deze dag was vooral interessant voor het middelbaar onderwijs, zodat ervan is afgezien om deze bij te wonen. De Raad van Toezicht hoopt dat de bijeenkomst in 2018 wel doorgang vindt, omdat het een uitstekende gelegenheid is om in contact te komen met andere toezichthouders, en te vernemen tegen welke problemen zij aanlopen, op welke wijze zij hun informatie vergaren etc. Wel heeft een van de leden van de Raad van Toezicht dit jaar een cursus gevolgd over het toezichthouden op onderwijskwaliteit.

Invlechting 5 scholen CBO G2

In de reguliere vergaderingen met het bestuur in het eerste halfjaar van 2017 was dit een terugkerend onderwerp. Wij zijn nauwgezet op de hoogte gehouden van de voortgang, en hebben kennis kunnen nemen van de, deels door externe adviseurs opgestelde, documenten. De Raad van Toezicht is van mening dat het besluit om deze scholen in te vlechten zorgvuldig is voorbereid en dat de risico's goed in kaart zijn gebracht. Tijdens de jaarlijkse vergadering met de GMR op 31 mei heeft mevrouw Huizinga, die het traject heeft begeleid, een korte presentatie gegeven. Vervolgens hebben zowel de GMR als de Raad van Toezicht ingestemd met de invlechting. Wij zijn voornemens om in de loop van 2018 een bezoek te brengen aan deze scholen, telkens door twee leden van de Raad van Toezicht. We zijn benieuwd naar hun eerste ervaringen met onze organisatie!

Overige onderwerpen

Ook dit jaar zijn er weer 6 vergaderingen geweest met het bestuur. Financiële zaken zijn voorbereid door de Auditcommissie. Mede op haar advies is besloten om het contact met Aksos (accountant) te verlengen en de meerjarenbegroting 2018-2021 goed te keuren. De remuneratiecommissie heeft een gesprek gehad met de beide bestuurders. Verder is de Code goed bestuur vastgesteld en het toezichtskader geactualiseerd. Dit is een belangrijk document, waarin de aandachtspunten zijn omschreven waaraan het beleid en de besluiten van het bestuur wordt getoetst. Ook zijn dit jaar enkele scholen bezocht, wij vinden het van groot belang op te weten wat er op de scholen speelt, het gaat bij ons werk immers in de kern genomen om de kwaliteit van het onderwijs.

Gesprek met onderwijsinspectie

Twee leden van de Raad van Toezicht hebben een gesprek gehad met de onderwijsinspectie, in het kader van het vierjaarlijks onderzoek. Wij hadden verwacht dat dit gesprek zou gaan over hoe wij als toezichthouder tegen de organisatie aankijken, maar de inspectie bleek vooral geïnteresseerd in onderwijskundige zaken, en was er klaarblijkelijk van uitgegaan dat toezichthouders alles van onderwijs afweten. Wij hebben benadrukt dat wij toezicht houden op het bestuur en dat een Raad van Toezicht is samengesteld uit personen met diverse achtergronden en expertise, en dat niet alle toezichthouders bij uitstek deskundig zijn op onderwijskundige zaken. Onze rol is een andere dan die van de inspectie. Wel is dit gesprek voor de Raad van Toezicht aanleiding geweest om meer aandacht te besteden aan het toezicht houden op onderwijskwaliteit, een onderwerp dat als een rode draad door het verslagjaar heen liep.

Jaarvergadering

Enkele leden hebben de jaarvergadering bijgewoond. Het is spijtig te constateren dat deze structureel erg slecht wordt bezocht.

Samenstelling en beloning

Op het personele vlak zijn er binnen de Raad van Toezicht geen mutaties geweest, wel hebben enkele leden besloten om voor een tweede termijn van 4 jaar zitting te nemen. Dit zorgt voor continuïteit. De in 2016 ingestelde remuneratiecommissie is in 2017 met haar werkzaamheden aangevangen en er is een reglement opgesteld. De beloning van de leden van de Raad van Toezicht is ongewijzigd, € 1000,- per jaar voor ieder lid, € 1150 voor de leden van de auditcommissie en de remuneratiecommissie en € 1300,- voor de voorzitter. Dit alles in de vorm van een vrijwilligersvergoeding.

Piet Stehouwer, voorzitter

2.3 Verantwoording GMR-Jaarverslag 2017 CBO Noardwest Fryslân

De GMR

Ook dit jaar is er weer volop vergaderd over allerhande zaken ten behoeve van de vereniging met alles wat daar bij hoort. Er wordt minimaal eens in de twee maanden vergaderd waarbij de voorzitter van de GMR de agenda opstelt in samenwerking met de algemeen directeuren. Nieske Coster draagt zorg voor de notulen. Daarnaast zijn er binnen de GMR een aantal leden die zich specifiek concentreren op enkele aspecten van de organisatie zoals management en financiën, omdat zij hier vaardig in zijn door, onder andere, hun dagelijks werk.

Dit jaar stond vooral de ‘invlechting’ van 5 scholen van CBO G2 centraal. Deze scholen zijn overgenomen met alle aspecten die daarbij horen. De algemene directie is echter niet meegegaan. De GMR heeft vooral gekeken naar procedures en of recht gedaan bleef worden aan alle scholen.

Nieuwe scholen betekent ook nieuwe GMR-leden. Vanuit deze invlechting zijn er ook mensen meeg gekomen die nu zitting hebben binnen de GMR. Daarnaast zijn er ook mensen bij gekomen door onze actieve werving.

Momenteel hebben de volgende ouders/personeelsleden zitting in de GMR;

Mooitaki, Bitgummole	Tietsje Werkhoven (P) Selma Mollema (O)
De Fûgelsang, Berltsum	Johannes van der Bij (P), Sijtze Sijens (O)
It Anker, Dronrijp	Matzen Rinsma (P) Gerlinde van der Meij (O)
De Korendrager, Franeker	Clara Bosch (O)
PJF, Harlingen	Rixt Brijder (P)
De Skeakel, Sexbierum	Jurjen Bruinsma (O)
CBS Toermalijn Franeker	Nanda Smid (P), Tim Zasburg (P)
Eben Haezer, Menaldum	Nynke Vogel (O)
De Slotschool Sint Annaparochie	Jan Stok (O)
SWS De Syl	Sylvia Stoelinga (P)

Met de 5 scholen erbij telt de vereniging een totaal van 18 scholen. Niet alle scholen zijn vertegenwoordigd binnen de GMR. Alle leden van de GMR hebben scholen toegewezen gekregen voor wie zij het aanspreekpunt zijn. Daarnaast zorgt de GMR ervoor dat de notulen van vergaderingen te vinden zijn op de website van de vereniging. Bij ruimte voor nieuwe leden wordt er bij voorkeur eerst gekeken naar scholen die niet vertegenwoordigd zijn. De GMR spreekt de wens uit dat zij van deze scholen, maar ook van alle andere scholen een actieve houding verwachten ten aanzien van het verkrijgen van informatie en zelf ook het voortouw nemen om eventuele punten op agenda van de GMR te plaatsen.

De GMR is dit jaar goed gevuld qua mensen, ook de verdeling personeel en ouders is goed. Toch blijft het lastig om mensen te vinden. Ook in 2018 nemen een aantal leden afscheid van de GMR.

Deze plaatsen moet weer ingevuld worden. Een belangrijk punt van aandacht. Mede daarom doet de GMR vooral aan directe benadering van mensen met de vraag om plaats te nemen in de GMR, hetgeen vaak een positieve uitkomst heeft.

De ervaring leert dat het uitschrijven van verkiezingen minimale opbrengsten levert qua aanmeldingen en zeer tijdrovend is.

Statuten en reglementen

Ook dit kalenderjaar zijn de nodige stukken gepasseerd die voorzien moesten worden van advies of instemming. Met enige regelmaat kwam het voor dat stukken aangepast moesten worden op details, een enkele keer aanvulling doormiddel van een extra alinea.

De GMR heeft in 2017 met het volgende ingestemd/positief advies gegeven;

- Veiligheidsbeleid	(i)
- Protocol medisch handelen	(pa)
- Stappenplan huiselijk geweld en kindermishandeling	(pa)
- vakantierooster 2017-2018	(i)
- Basisstatuut (G)MR	(i)
- Reglement (G)MR	(i)
- Vergaderschema 2017-2018	(i)
- Meerjarenbegroting 2018-2021	(i)

Inspectiebezoek

Op 14 maart 2017 heeft een afvaardiging gesproken met de onderwijsinspectie. Centraal stond hier hoe de samenwerking verliep tussen de verschillende lagen van bestuur en toezicht. Een prettig gesprek met als uitkomst pluspunten en ontwikkelpunten. Zie hiervoor het inspectieverslag, welke op te vragen is bij het hoofdkantoor van de vereniging.

IKC-vorming

De scholen in Harlingen zijn allemaal Integraal Kind Centrum geworden, ofwel IKC. Voor de scholen in Franeker is een intentieverklaring getekend tussen de vereniging en Stichting Kinderopvang Friesland. De GMR heeft hierin vooral de rol van toeschouwer. Wel wordt er gelet of en dat alle ontwikkelingen passen binnen de reglementen en statuten van de vereniging.

PO in actie

2017 stond deels centraal voor acties binnen het onderwijs. Meer salaris en minder werkdruk. De vereniging ziet hier ook de noodzaak van en heeft beide stakingsdagen doorbetaald aan zijn werknemers. Daarnaast schroomt de vereniging niet om extra financiële middelen uit te trekken om werkdruk te verlagen, daar waar het kan. Een positieve ontwikkeling waar de GMR graag zijn waardering voor uitspreekt.

De GMR en het RvB bespreken regelmatig hoe, wat en waar er ingezet kan worden om leerlingen en leerkrachten nog beter tot hun recht te laten komen.

Raad van toezicht

Op 31 mei 2017 heeft de GMR samen met de Raad van Toezicht vergaderd. Centraal stond hier de invlechting van 5 scholen van CBO G2. Daarnaast is besproken hoe de RvT toezicht houdt en hoe zij gegroeid zijn in deze rol. De samenwerking tussen de GMR, Raad van Toezicht en Raad van Bestuur is prima.

Financiën

De vereniging is een gezonde organisatie. Er wordt streng doch rechtvaardig naar de inkomsten en uitgaven gekeken en waar nodig, worden aanpassingen gemaakt. De GMR houdt dit nauwlettend in de gaten en dit heeft geresulteerd in zowel adviezen als instemmingen van begrotingen en beleidsplannen ten aanzien van goed financieel management.

In 2017 heeft de vereniging een hoop geld geïnvesteerd in uitbreidingen, verbeteringen en vernieuwingen van de schoolgebouwen. Redenen hiervoor waren ruimtegebrek, verbetering werk – en leefklimaat en realisatie van wensen en behoeften van leerlingen en teams om zo onderwijsontwikkelingen positief te stimuleren.

De vereniging kan deze kosten prima dragen, zonder daar in de toekomst dingen voor te moeten laten. De GMR juicht dergelijke, verantwoorde uitgaven zeer toe.

Cursus (G)MR 2017

In 2017 hebben er geen cursussen plaatsgevonden, dit in verband met verschillende aspecten. Op 18 januari 2018 staat een cursus/info-avond gepland voor de GMR en alle MR-en van de vereniging. De GMR is ruim van tevoren begonnen met het promoten van deze cursus bij de scholen om zo te zorgen voor een grote opkomst. De ervaring leert ons dat bijeenkomsten in het verleden matig bezocht worden. Door tijdig kenbaarheid hier aan te geven, hopen we hier een kanteling teweeg te brengen.

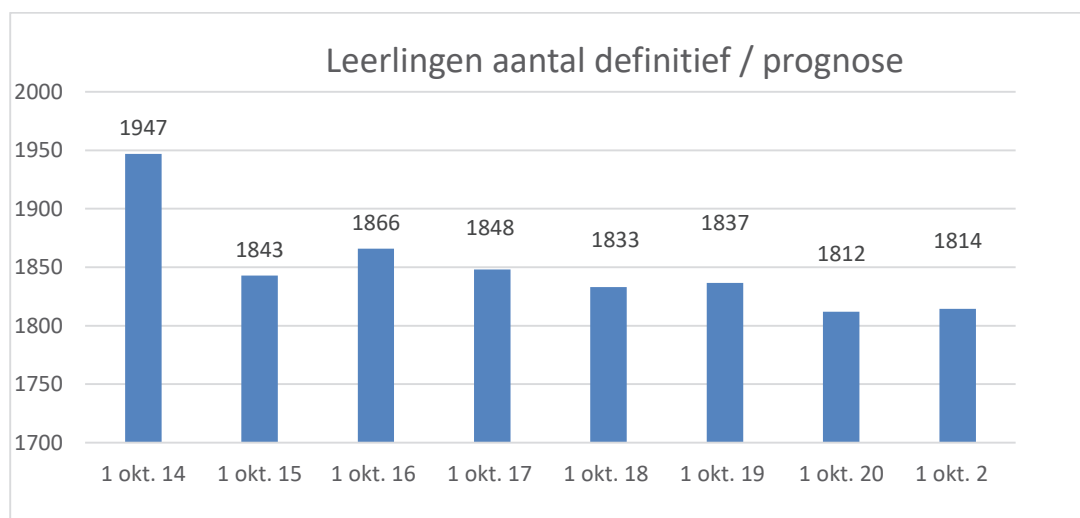
Voor de meer diepgaande vraagstukken, adviezen en besluiten verwijst de GMR naar de notulen, welke te vinden zijn op de website van de vereniging.

Tim Zasburg – secretaris GMR

2.4 Leerling ontwikkeling

De leerling ontwikkeling, ook naar de toekomst, laat een daling zien. Alle rapporten geven aan dat de leerlingpopulatie in onze regio afneemt. Soms zijn er onverwachte meevallers. In 2016 kreeg cbs De Korendrager extra leerlingen als gevolg van onenigheid rond een fusie van obs De Fûgelflecht met obs Kleyenburg. In 2017 kreeg cbs De Skeakel leerlingen na sluiting van obs De Barraboech. We tellen op 1-10-2017 totaal 1848 leerlingen, nagenoeg hetzelfde aantal als in 2015 (1843 leerlingen).

Een specificatie van het aantal leerlingen per school en per leeftijdsgroep op de teldatum van 1-10-2017 is in bijlage 4 opgenomen.

2.5 Personeelsbeleid

Instroom jong personeel

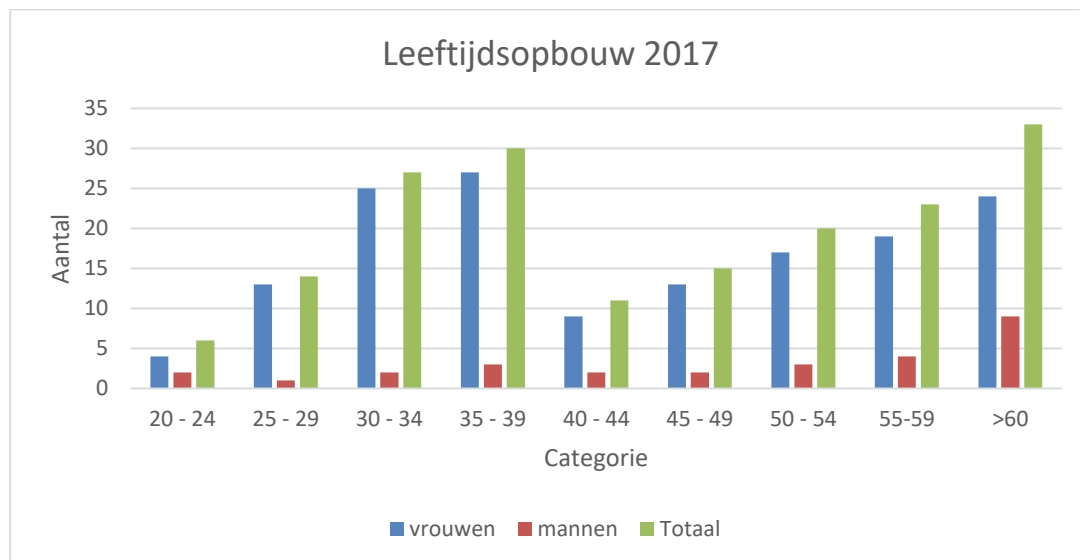
Om de vervangersproblematiek na invoering van de wet Werk en Zekerheid op te vangen is een mobiliteitscentrum ingericht. Dit mobiliteitscentrum is in 2017 uitgebreid met 10 fte. Hierdoor kunnen we jonge leerkrachten aan onze scholen binden die daarbij ook ervaring opdoen om op termijn de uitstroom van oudere leerkrachten op te vangen. Met deze werkzaamheden doen ze ervaring op zodat zij op termijn als basisbekwaam personeel in de reguliere formatie ingezet kunnen worden.

Het bestuur bevordert de instroom van jong personeel ook met als doel een evenwichtiger personeelsopbouw te verkrijgen. Uit de grafiek blijkt dat de leeftijdsgroep van 40 – 50 jarigen is ondervertegenwoordigd. Deze onbalans kunnen we niet herstellen.

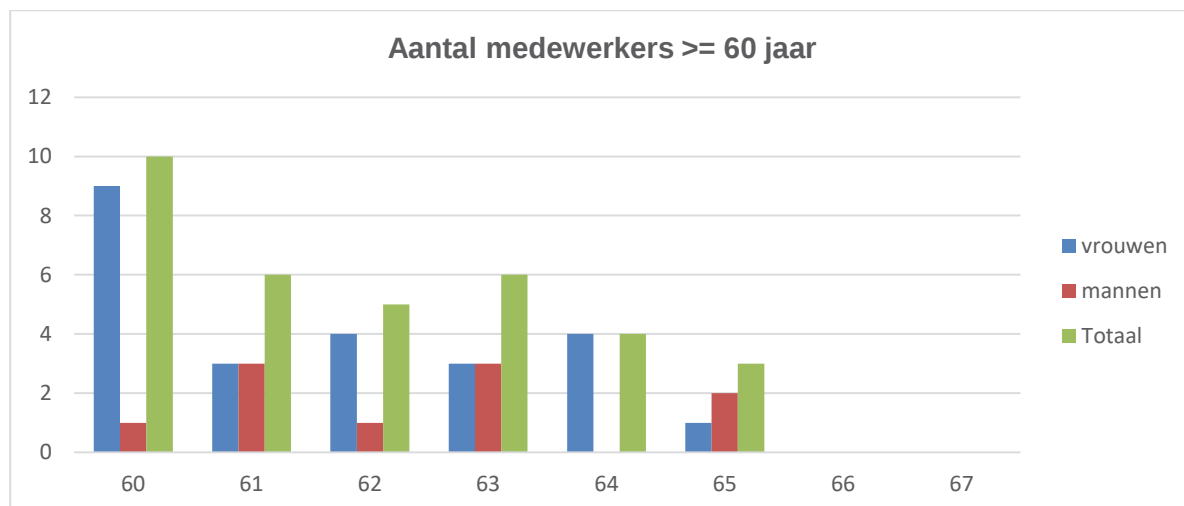
We merken nu de gevolgen van de jarenlange afnemende instroom van studenten op de Friese PABO's. Lange tijd was er sprake van werkeloosheid onder het onderwijspersoneel. Nu de

arbeidsmarkt aantrekt zien we dat (vervangings) betrekkingen moeilijker zijn te vervullen als gevolg van een tekort aan leerkrachten. Dit gecombineerd met de hoge werkdruk en de achterblijvende salarissen, was reden om in 2017 een stiptheidsactie en een stakingsdag te organiseren. Hoewel lastig voor de ouders, het bestuur stond achter de acties.

Leeftijdsofbouw Personeel

Bij nieuwe benoemingen wordt bij gelijke geschiktheid de voorkeur aan mannen gegeven. Deze groep is sterk ondervertegenwoordigd.

Onderwijsassistenten zijn vooral werkzaam in de ondersteuning van leerlingen met een zorgvraag. De financiële middelen die voor Passend Onderwijs rechtstreeks door de vereniging worden ontvangen, zijn structureel. Daarom namen we hiervoor onderwijsassistenten in vaste dienst in plaats van via een Payroll dienstverband. Op termijn wensen we scholen te verbreden tot een Integraal Kindcentrum. Onze onderwijsassistenten kunnen dan ook als pedagogisch medewerker werkzaamheden verrichten.

Personele ontwikkelingen

In het verslagjaar werd op drie scholen van de vereniging een nieuwe directeur benoemd. Vanuit een interne procedures werden per augustus 2017 nieuwe directeuren benoemd op samenwerkingsschool It Iepen Finster te Achlum, op CBS De Flambou te Oosterbierum en op CBS De Schalmei te Tzummarum.

Per augustus 2017 is nog een aantal nieuwe leerkrachten benoemd in het zgn. mobiliteitscentrum. Daarin zit voor korte en lange vervangingen in totaal zo'n dertien fte.

Verder was er sprake van geringe mobiliteit van leerkrachten en onderwijsassistenten tussen de scholen. Voor het merendeel was dit op eigen verzoek en in goed overleg.

Uit dienst

In 2017 verlieten acht personeelsleden onze organisatie. Vier personen gingen met pensioen en vier personeelsleden namen op eigen verzoek ontslag.

Terugdringen ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is de laatste jaren laag. Per 1-1-2016 draagt het bestuur het risico voor de vervangingskosten bij ziekte (de overige vervangingskosten kwamen al voor eigen rekening) omdat de verhouding tussen premieafdracht en declaratie van loonkosten in onbalans was. Ook in 2017 heeft dit positief uitgewerkt.

2.6 Onderwijs

Cultuureducatie

De cultuureducatie van de scholen in Franekeradeel is gecontinueerd in het project "Sterrenkijker". Daarnaast werken de scholen in Harlingen veel samen met Ritmyk / Centrum voor de kunsten en de scholen in Menameradiel met Keunstwurk. Dit alles onder de noemer KEK!, 'Kultuer edukaasje mei kwaliteit'.

De activiteiten dragen bij aan de kijk van de kinderen op de wereld. Kunst en cultuur zijn waardevolle elementen om je leefwereld van verschillende kanten te belichten. Cultuureducatie past ook uitstekend binnen de kaders voor het versterken van andere onderwijsaccenten.

De aansluiting van de scholen bij lokale activiteiten kan nog verder verdiept worden.

De beide Harlinger scholen nemen met subsidie vanuit het landelijke Cultuurfonds deel aan het project Muziekimpuls. Dit is een meerjarig muziekproject.

Vakleerkracht bewegingsonderwijs

De scholen in de gemeente Menameradiel hebben ook in 2017 deelgenomen aan het project met sportcoaches, het zgn. Bewegteam. Doel is de kwaliteit van het bewegingsonderwijs te verbeteren met het oog op de gezondheid van de jeugd.

In Harlingen is op onze twee scholen mede via gemeentelijke subsidie eveneens sprake van vakonderwijs beweging. Het vakonderwijs beweging voorziet in een behoefte en wordt naar tevredenheid ingevuld.

Klachtencommissie

Het komt voor dat ouders niet tevreden zijn over het onderwijsaanbod. In de schoolgidsen is de klachtenregeling opgenomen en zijn de namen van de contactpersonen en de vertrouwenspersoon vermeld. In gevallen dat ouders en school niet samen tot een oplossing komen, kunnen ouders een klacht indienen en wordt zonodig de landelijke klachtencommissie voor het christelijk onderwijs ingeschakeld.

In 2017 is geen klacht ingediend.

Schorsing leerlingen

In 2017 is een leerling geschorst geweest. Dit heeft geleid tot vertrek van de leerling naar een andere school buiten onze vereniging.

Onderwijs aan asielkinderen en anderstaligen

In het schooljaar 2016 – 2017 is een aanzet gegeven voor onderwijs aan anderstaligen. Op De Flambou is een project translanguaging gestart, waarbij kinderen vanuit de eigen thuistaal de Nederlandse taal leren.

Hierbij wordt gebruik gemaakt van o.a. dezelfde prentenboeken in verschillende talen (bv. Arabisch en Nederlands). Zo wordt op school aangesloten bij de thuistaal zoals die ook geldt voor Friestalige kinderen.

Op meerdere scholen worden anderstalige kinderen opgevangen. In 2018 wordt het onderwijs aan deze doelgroep (vooral vluchtelingen en arbeidsmigranten) met extra aandacht voor de taalverwerving, verder uitgewerkt.

Onderwijsinspectie

Het bestuur bespreekt jaarlijks met de onderwijsinspectie de kwaliteit van de scholen en benoemt, vanuit de eigen schoolbestuurlijke verantwoordelijkheid voor het onderwijs, de risico's van de verschillende scholen.

De contacten met onze inspecteur, mevr. Deelstra, verlopen prettig en zijn constructief. Onze scholen staan er goed voor in het toezicht. Waar nodig is de inspectie bereikbaar voor advies. Binnen het nieuwe toezichtskader (vanaf augustus 2017) zal de inspectie zich meer gaan richten op de besturen en hoe zij zicht hebben op de kwaliteit van het onderwijs op hun scholen. Wij hebben ons aangemeld voor de pilot bestuurstoezicht, wat plaats vond in het voorjaar van 2017. Na het bestuursgesprek zijn ter verificatie drie scholen door twee inspecteurs bezocht. De scholen zijn op een aantal standaarden tegen het licht gehouden. Dit is teruggekoppeld naar het bestuur in een rapport. Het bestuur heeft positieve verwachtingen van deze nieuwe vorm van inspectietoezicht.

2.7 Toekomstparagraaf

Professionalisering schoolcultuur

Naast het ontwikkelen van beleid voor de nieuwe organisatie, stelde het bestuur de vraag wat het 'wij-gevoel' betekent voor onze organisatie. Ons motto 'Samen maken we onderwijs bijzonder' krijgt een uitwerking in de scholen. We zoeken collectief naar de goede dingen en willen die op alle scholen goed doen.

Daarvoor is een professionele cultuur nodig, een cultuur waarin alle medewerkers elkaar aanspreken op het handelen. In 2017 is met de directeuren nagedacht over de inhoud van het directie overleg. Naast veel regelzaken ruimen we meer tijd in voor de onderwijskundige ontwikkelingen op de scholen. Waar mogelijk zoeken de directeuren de samenwerking met collega's

IKC ontwikkelingen

Nadat in de gemeente Harlingen onze scholen PJF en Het Baken zijn ingericht als een Integraal Kindcentrum voor 0 – 12 jarigen, zoeken meer scholen deze verbreding. Het bestuur oriënteerde zich op het in eigen beheer nemen van de voorschool (peuters) en de kinderopvang. Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de Stichting Kinderopvang Friesland.

In 2018 nemen we het definitieve besluit om al dan niet een eigen stichting 'Kinderopvang CBO Noardwest Fryslân' op te richten, een aparte rechtspersoon onder de verantwoordelijkheid van (het bestuur van) de vereniging.

PR activiteiten

Onze regio heeft met krimp te maken. Sommige scholen groeiden, anderen daarentegen verloren marktaandeel in de woonplaats. Om een goede spreiding van de scholen in de regio en werkgelegenheid voor het personeel te behouden is het bestuur alert op de leerlingontwikkeling. In het kader van de PR hebben we daarvoor een aantal speerpunten benoemd. Er is een begin gemaakt met de vormgeving van ouderbetrokkenheid, een waarde(n)vol partnerschap tussen school en ouders. Nog niet alle scholen hebben dit uitgewerkt. Voor 2018 is dit een actiepoint.

De kernwaarden van de vereniging, zichtbaar in de afzonderlijke scholen, zijn uitgewerkt: waaraan zien ouders wie wij zijn, wat we beloven en maken de scholen deze beloften waar. Het werken aan vertrouwen van de ouders in ons onderwijsaanbod op de scholen wordt verder verdiept. Hiervoor is een traject uitgezet waarbij de directeuren in 2018 in gesprek gaan met personeel, ouders en medezeggenschapsraad.

Voor de digitale contacten vanuit school met de ouders gebruiken we het programma Mijn School. Dit programma komt in 2018 voor alle scholen beschikbaar met een koppeling naar de websites van de scholen. Daarnaast kunnen we niet zonder de persoonlijke contacten met ouders. Naast stimulering van ouderavonden op school, organiseert het bestuur ook een aantal regionale ouderavonden met thema's voor speciale doelgroepen.

Identiteit

De vereniging voert de christelijke identiteit. Vanuit deze identiteit wordt het onderwijs vorm gegeven. Naast de christelijke identiteit hebben we ook een school voor samenwerkingsonderwijs, een samenwerking op basis van de uitgangspunten van de christelijke- en de openbare school. In twee kernen is onze school de enige dorpschool. Van de scholen die in 2018 worden overgedragen aan onze vereniging zijn ook twee scholen voor samenwerkingsonderwijs.

Ouders maken hun schoolkeuze in toenemende mate om andere dan de levensbeschouwelijke identiteit, zoals de onderwijskwaliteit en het pedagogisch klimaat. Al onze scholen hanteren een open toelatingsbeleid zodat ook anders en niet gelovige kinderen van harte welkom zijn. Dit uitgangspunt is in de schoolgids opgenomen.

Op initiatief van het bestuur is 2017 verder op dit thema ingezoomd. Hoe geven we in onze scholen op een hedendaagse manier inhoud aan de 'C'. Onderwijskundig zetten we in de scholen in op het leggen van andere onderwijsaccenten, meer dan alleen het onderwijs in de basisvaardigheden. Hiermee doen we recht aan de verschillen tussen de kinderen en proberen we een verbinding te maken met de gemeenschap waarin de school is geworteld. Besturenorganisatie Verus ondersteunt dit thema, ook in 2018.

Regionale ontwikkelingen

Door de ontgroening, een afname van het aantal jongeren als gevolg van een dalend geboortecijfer, worden de scholen kleiner. Dit heeft o.a. nadelige gevolgen voor de groepsvorming. Groepen waarin drie leeftijdsgroepen zijn gecombineerd trekken een zware wissel op het personeel. Ook voor de kinderen is dit niet ideaal.

In 2017 is rond het thema krimp een tweetal bijeenkomsten georganiseerd. De regionale schoolbesturen bespraken met de gemeenten, de provincie en het rijk de gevolgen van de gemeentelijke herindelingen en daaraan gekoppeld, de wijziging van de gemeentelijke opheffingsnormen. Het bestuur verwacht geen nadelige gevolgen voor onze scholen in de drie gemeenten Harlingen, Waadhoeke en Leeuwarden. Primair zijn we verantwoordelijk voor onze eigen scholen, we zijn een krachtige vereniging. Daarnaast hebben we ook een verantwoordelijkheid voor het totale onderwijsaanbod in de regio.

Samenwerkingsscholen

Met meerdere scholen in een woonkern is er een mogelijkheid om te komen tot samenwerking, met in het uiterste geval een scholenfusie, een samenwerkingsschool. Voor CBO-NWF is het belangrijk dat de samenwerkingsschool open staat voor alle vormen van levensbeschouwing: de christelijke- en de openbare. Het bestuur voelt zich mede verantwoordelijk voor een levensvatbare dorpschool. Een onderzoek naar- en de vormgeving van een samenwerkingsschool in Tzummarum wordt in 2018 afgerond. Per januari 2018 worden de beide scholen al gehuisvest in één gebouw, en delen gezamenlijk een aantal voorzieningen in het gebouw. Deze dorpschool valt straks onder het gezag van stichting Radius voor Openbaar Onderwijs, dan wel haar rechtsopvolger / fusiepartner OWG Fier onder de naam Elan Onderwijsgroep.

We merken in toenemende mate cultuurverschillen tussen de schoolbesturen. Dit heeft tot gevolg, dat personeelsleden niet de overstap willen maken naar het andere schoolbestuur. Dit gegeven betekent dat de waarden die vanuit de verschillende scholen worden ingebracht op een andere wijze geborgd moeten worden dan via het personeel. De schooldocumenten moeten dit waarborgen, met een taak voor de identiteitscommissie en de medezeggenschapsraad. Op termijn zal de toezichthoudende rol van het latende schoolbestuur afnemen, zo is de verwachting.

Relatie AMS, voortgezet onderwijs

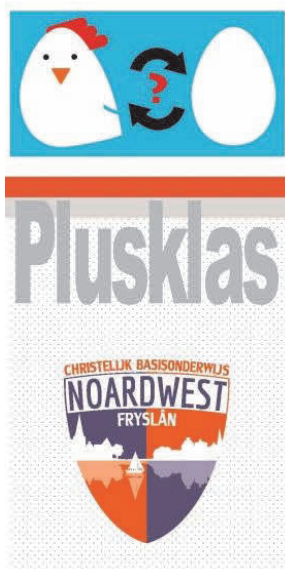
De overgang PO-VO is landelijk al langer een punt van aandacht. In de gesprekken met onze regionale VO school de Annamaria van Schurman te Franeker is besloten om de ideeën over een soepeler overgang samen verder te verkennen. De AMS heeft plannen om te komen tot een juniorcollege. Vanuit CBO NWF zijn vragen naar voortgezet onderwijs voor 'doeners', aansluitend bij ons thema voor het leggen van andere onderwijsaccenten.

Passend Onderwijs

Het bestuur heeft, vanwege de (wettelijke) 'zorgplicht', een ondersteuningsstructuur ingericht. De scholen hebben hun eigen school ondersteuningsprofiel vastgesteld. De komende jaren wordt dit profiel per school verder ontwikkeld met zo mogelijk een specialisatie per school. Dit om de toestroom van kinderen met een zorgvraag zo goed mogelijk binnen CBO-NWF op te kunnen vangen en te voldoen aan de zorgplicht.

Voor de persoonlijke begeleiding van de zorgleerlingen zijn onderwijsassistenten aangesteld, die naar verwachting ook als pedagogisch medewerker in de kinderopvang van de school kunnen werken.

Plusklas

Met ingang van het schooljaar 2011/2012 zijn we gestart met de plusklas voor leerlingen uit de groepen 5 t/m 8. In 2012 is de doelgroep uitgebreid met groep 4. In 2016 kunnen ook kinderen uit groep 3 worden toegelaten.

Voor wie is de plusklas

De plusklas is voor leerlingen van groep 3 t/m 8. De leerlingen blijven op hun eigen school en gaan één keer in de week naar de plusklas. Zij krijgen les van speciaal daarvoor opgeleide groepsleerkrachten.

De plusklassen zijn gehuisvest in de scholen De Toermalijn in Franeker en de cbs Prins Johan Friso in Harlingen. Per 1 oktober 2017 is er ook een plusklas gehuisvest op De Slotschool te St. Annaparochie.

Doel van de plusklas

Kinderen die (hoog)begaafd zijn hebben vaak meer en uitdagender lesstof nodig.

Het doel van de plusklas is dan ook:

- uitbreiding, verbreding en verdieping van de leerstof, sterk gekoppeld aan eigen interessegebieden;
- aandacht voor gespreks- en studievvaardigheden;
- kinderen te begeleiden in de sociaal emotionele ontwikkeling (faalangst, aansluiting bij klasgenoten, het zelfbeeld);
- zorgen voor een goede overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs.

Visie

Ook (hoog)begaafde kinderen krijgen het onderwijs waar ze recht op hebben. De bovenschoolse plusklas is dan ook geen doel op zich, maar maakt onderdeel uit van een totaalbeleid op het gebied van leerlingen zorg/passend onderwijs.

Iedere school zoekt naar de beste mogelijkheden voor de individuele leerling.

Hoofdstuk 3 – Financiële informatie

3.1 Gevoerd financieel beleid

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan het gevoerde financiële beleid, waarbij zaken als verantwoordelijkheid, Planning & Control en een oordeel over het weerstandsvermogen en financiële resultaat 2017 besproken worden.

Sinds de invoering van de lumpsumfinanciering zijn de verantwoordelijkheden ten aanzien van de beheersing van zowel de personele en materiële kosten volledig bij het schoolbestuur komen te liggen. Om deze verantwoordelijkheid nu en in de toekomst te kunnen nemen, is een gezonde financiële situatie evenals een goed werkende Planning & Control van groot belang. Tweemaal per jaar ontvangt de Raad van Toezicht een met cijfers onderbouwde managementrapportage.

3.2 Analyse financieel resultaat

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is opgedeeld in de algemene reserve en de bestemmingsreserves privaat.

		Stand per 1 januari 2017	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31 december 2017
2.1.1	Algemene reserve	2.828.902	216.705-	-	2.612.196
2.1.3	Algemene reserve privaat	2.059.217	7.751	-	2.066.968
2.1.4	Reserve schoolfonds	102.675	15.410-	-	87.265
	Eigen Vermogen	4.990.793	224.364-	-	4.766.429

Algemene reserve

Het niet bestemde deel van het eigen vermogen heeft betrekking op de publieke exploitatie-resultaten van de scholen en zijn ondergebracht in algemene reserve. Deze reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de vereniging.

Het bestuur heeft bewust gekozen voor het beperken van het aantal reservepotjes.

Bestemmingsreserves privaat

Algemene reserve privaat

De algemene reserve privaat is het private vermogen van de vereniging. De renteopbrengsten, opbrengsten charitatieve doelen en contributies/ledengelden worden aan de algemene reserve toegevoegd. Hieruit worden onder andere de kosten voor charitatieve doelen en overige private lasten onttrokken.

Reserve schoolfonds

Het saldo van ontvangen bijdragen van de ouders voor schoolreisjes, bijzondere dagen en dergelijke en de uitgaven die hierop betrekking hebben, wordt aan deze reserve schoolfonds toegevoegd.

Daarnaast worden investeringen in het schoolplein ten laste van deze reserve gebracht.

Deze gelden zijn beschikbaar voor de eigen school, te besteden door de schooldirecteur. Het is niet de bedoeling dat deze gelden worden opgepot, ze worden gebruikt voor activiteiten en materialen voor de eigen leerlingen.

Daar waar de saldi te hoog oplopen (> € 10.000) wordt de directeur aangespoord om de gelden te besteden. De hoogte van de reserve schoolfonds heeft geen relatie met het saldo op de eigen schoolrekening.

Analyse financieel resultaat

Hieronder zijn de cijfers en een verdere analyse opgenomen. De begroting 2017 en realisatie 2016 is ter vergelijking toegevoegd.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen	10.804.582	10.072.622	10.228.154
3.2 Overige overheidsbijdragen	42.130	38.500	41.493
3.5 Overige baten	<u>290.586</u>	<u>234.295</u>	<u>270.020</u>
Totaal baten	<u>11.137.298</u>	<u>10.345.417</u>	<u>10.539.667</u>
4 Lasten			
4.1 Personeelslasten	8.576.258	8.171.551	7.973.047
4.2 Afschrijvingen	395.614	384.677	370.142
4.3 Huisvestingslasten	1.346.651	747.697	793.584
4.4 Overige lasten	<u>1.051.387</u>	<u>1.052.437</u>	<u>1.031.899</u>
Totaal lasten	<u>11.369.910</u>	<u>10.356.362</u>	<u>10.168.672</u>
Saldo baten en lasten	<u>-232.612</u>	<u>-10.945</u>	<u>370.994</u>
5 Financiële baten en lasten	8.248	11.700	17.023
Resultaat	<u>-224.364</u>	<u>755</u>	<u>388.018</u>

Realisatie van 2017 vergeleken met de begroting voor 2017

Over 2017 is een negatief resultaat van € 224.400 behaald. Dit resultaat heeft voor € 216.700 (negatief) betrekking op de publieke exploitatie. Het private exploitatieresultaat bedraagt € 7.700 negatief. Het resultaat is fors lager dan het begrote resultaat van € 755. Het verschil is € 225.000 negatief. Dit wordt veroorzaakt door hogere baten van € 788.400 (incl. financiële baten) en hogere lasten van € 1.013.500. Hieronder worden deze verschillen nader uitgewerkt.

Baten

De baten (inclusief financiële baten) laten een positieve afwijking zien van € 788.400 (7,6%) ten opzichte van de begroting. De grootste afwijking zit in de rijksbijdragen.

3.1.

Rijksbijdragen

	realisatie 2017	Begroting 2017	Vershil
Normatieve rijksbijdragen	9.880.424	9.463.798	416.626
Overige subsidies OCW	478.930	246.105	232.825
Bijdragen Samenwerkingsverband	<u>445.228</u>	<u>362.719</u>	<u>82.509</u>
	10.804.582	10.072.622	731.960

De stijging in de normatieve rijksbijdragen wordt veroorzaakt door bijstelling van de variabelen waarop de bekostiging is gebaseerd.

De overige subsidies OCW zijn hoger dan begroot door de ontvangen aanvullende personele bekostiging in verband met groei van € 105.000. Deze was niet begroot. Daarnaast is er hogere bekostiging wegens samenvoeging ontvangen van € 66.000 en was de bijzondere bekostiging eerste opvang vreemdelingen niet begroot (€ 48.000).

Ook is er € 82.500 meer ontvangen van het samenwerkingsverband dan begroot. Hier staan ook hogere lasten tegenover.

De overige baten zijn € 56.000 hoger dan begroot, onder andere door detacheringen.

De financiële baten zijn € 3.500 lager dan begroot door lagere rentepercentages.

Lasten

De lasten zijn € 1.013.500 hoger dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een afwijking in de personele lasten en de huisvestingslasten.

Personele lasten

De personele lasten zijn € 405.000 hoger dan begroot, waarvan € 229.000 zit in de stijging in de reguliere lonen en salarissen. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van het aantal fte ten opzichte van de begroting van 3%. Daarnaast zijn de loonkosten passend onderwijs hoger dan begroot (€ 125.000). Hier staan ook hogere baten tegenover. Ook het mobiliteitscentrum laat een overschrijding ten opzichte van de begroting zien van € 147.000. De vervanging ziekte blijft achter bij de begroting en levert een positief resultaat van € 56.000 op en ook zijn de ontvangen uitkeringen hoger dan begroot (€ 49.000).

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten laten een overschrijding ten opzichte van de begroting zien van € 599.000. Dit wordt veroorzaakt door een extra dotatie aan de voorziening groot onderhoud van € 530.000. De voorziening was niet toereikend in 2017. Daarnaast laten de onderhoudskosten ook een overschrijding van € 50.000 zien. De extra kosten (groot) onderhoud worden veroorzaakt door verbouw van It Anker, De Korendrager en Eben Haezer in 2017. Met deze verbouwingen hangen ook hogere lasten energie (€ 15.000) en hogere schoonmaaklasten (€ 12.000) samen.

Naast de hogere huisvestingslasten zijn de investeringen in 2017 ook hoger geweest dan begroot. Begroot was € 478.000 en er is € 784.000 geïnvesteerd in 2017. Dit wordt veroorzaakt door de aanschaf van zonnepanelen en inrichting van ICT en meubilair.

Realisatie van 2017 vergeleken met de realisatie 2016

Het resultaat 2017 van negatief € 224.000 ligt € 612.000 lager dan de realisatie in 2016. De baten zijn € 589.000 hoger dan voorgaand jaar. De lasten liggen € 1.201.000 hoger dan voorgaand jaar. Hieronder worden deze verschillen nader uitgewerkt.

Baten

De baten (inclusief financiële baten) laten een positieve afwijking van € 589.000 zien ten opzichte van 2016. De grootste afwijking zit in de rijksbijdragen:

3.1.

Rijksbijdragen

	realisatie 2017	Realisatie 2016	Vershil
Normatieve rijksbijdragen	9.880.424	9.570.126	310.298
Overige subsidies OCW	478.930	339.670	139.260
Bijdragen Samenwerkingsverband	445.228	318.357	126.871
	10.804.582	10.228.153	576.429

De normatieve rijksbijdragen zijn ondanks de lichte daling in de leerlingen gestegen met € 310.000. Dit wordt veroorzaakt door de aanpassing in de variabelen ten opzichte van 2016. De overige subsidies zijn gestegen met € 139.000 ten opzichte van 2016. Er is aanvullende personele bekostiging ontvangen in verband met groei van € 105.000. Dit is voorgaand jaar niet ontvangen. De

bijdragen van het samenwerkingsverband zijn gestegen met € 127.000 ten opzichte van voorgaand jaar.

Lasten

De lasten laten een negatieve afwijking van € 1.201.000 zien ten opzichte van 2016. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een afwijking in de personele lasten en de huisvestingslasten.

Personele lasten

De personele lasten zijn € 603.000 hoger dan in 2016. De lonen en salarissen laten een stijging van € 784.706 zien. Het gemiddelde aantal fte is gestegen van 119 fte in 2016 naar 130 fte in 2017. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het mobiliteitscentrum en loonkosten voor passend onderwijs. Hiermee stijgt de gemiddelde personeelslast met 1,20%.

De overige personele lasten zijn gedaald met € 159.000 ten opzichte van 2016. Dit wordt veroorzaakt door een daling in extern personeel van € 255.000, dit hangt samen met het opzetten van het mobiliteitscentrum. Daarnaast zijn er hogere kosten kwaliteitszorg van € 50.000 wat betrekking heeft op het begeleiden van het opzetten van het integrale kindcentra. Ook zijn de kosten voor scholing en cursussen gestegen met € 43.000.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn gestegen met € 553.000 ten opzichte van voorgaand jaar. Dit wordt veroorzaakt doordat er in 2017 (groot) onderhoud uitgevoerd is aan It Anker, De Korendrager en Eben Haëzer.

Financiële kengetallen

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste financiële kengetallen weergegeven.

	2016	2017
Balans		
Weerstandvermogen	49%	44%
Solvabiliteit	81%	82%
Liquiditeit (current ratio)	4,2	3,0
Kapitalisatiefactor	51%	44%
Kapitalisatiefactor excl. privaat	31%	25%
Exploitatie		
Rentabiliteit	4%	-2%

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen is de verhouding tussen het totale eigen vermogen en het totaal van de rijksbijdragen. Het geeft een indicatie van de financiële veerkracht en continuïteit na een calamiteit. De norm is 10 - 40%, afhankelijk van het risicoprofiel van de vereniging. Nu de vereniging erboven zit, betekent dit dat er meer dan voldoende vermogen is opgebouwd om onvoorziene risico's op te vangen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen het 'eigen vermogen' en het 'totale vermogen' (eigen vermogen en voorzieningen en kortlopende schulden). Het geeft aan in hoeverre de vereniging in staat is om te voldoen aan de totale schulden. De norm is voornamelijk 50%. De vereniging zit ruim boven de vastgestelde norm met een solvabiliteit van 82%. Dit geeft aan dat de vereniging ruim voldoende in staat is om haar schulden te voldoen.

Liquiditeit

Het kengetal liquiditeit (current ratio) is de verhouding tussen de 'vlottende activa' (vorderingen en liquide middelen) en de 'vlottende passiva' (kortlopende schulden). Het geeft aan in hoeverre de vereniging in staat is om te voldoen aan de kortlopende schulden. De norm van de commissie Don is tussen 0,5 en 1,5. De norm van de vereniging is groter dan 1. Per 31 december 2017 is de liquiditeit 3. Dit geeft aan dat de vereniging op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor wordt bepaald door het totale kapitaal minus de gebouwen en terreinen te delen door de totale baten. Dit kengetal wordt gebruikt om te signaleren of onderwijsinstellingen misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken. Als signaleringsgrens is gesteld voor grote besturen (> 8 miljoen totale baten) 35%.

De kapitalisatiefactor kan op twee manieren worden berekend; inclusief het private vermogen en exclusief privaat vermogen. De kapitalisatiefactor inclusief privaat vermogen is 44% en hiermee zit de vereniging boven de signaleringsgrens. De kapitalisatiefactor exclusief privaat vermogen (25 %) is onder deze grens. Het verschil geeft al aan dat wanneer we niet rekening houden met de private reserves de vereniging haar middelen efficiënter inzet ten behoeve waarvan zij is opgericht.

Rentabiliteit

De rentabiliteit wordt bepaald door het 'resultaat uit gewone bedrijfsvoering' (exploitatieresultaat) te delen door het totaal aan baten. In non-profit organisaties wordt de rentabiliteit ook wel het begrotingsoverschot genoemd (of het begrotingstekort bij een negatief exploitatieresultaat). De norm is positief. In 2017 wordt niet voldaan aan deze norm met een rentabiliteit van -2%. Er is een negatief resultaat door het uitgevoerde onderhoud en verbouwingen in 2017. Voor de komende jaren wordt een positief resultaat verwacht.

3.3 Continuïteitsparagraaf

Doel van deze continuïteitsparagraaf is dat iedere belanghebbende of belangstellende kennis kan nemen van de wijze waarop het bestuur omgaat met de financiële gevolgen van het gevoerde en te voeren beleid.

Kengetallen

	2017 Realisatie	2018 Actieve begroting	2019 Actieve begroting	2020 Actieve begroting
1. Vermogensbeheer				
Solvabiliteit	82%	85%	85%	85%
Kapitalisatiefactor	25%	14%	15%	17%
Kapitalisatiefactor (incl. privaat vermogen)	44%	28%	29%	31%
2. Budgetbeheer				
Rentabiliteit	-2,0%	1%	1%	1%
Liquiditeit (current ratio)	3,0	2,05	2,17	2,68
3. Weerstandsvermogen				
Weerstandsvermogen	44%	35%	37%	38%
4. Personeels- en leerlingengetallen				
FTE Directie	11,20	13,90	13,90	13,90
FTE OP	112,01	144,19	142,94	138,60
FTE OOP	10,35	12,49	12,49	12,49
FTE Totaal	133,56	170,58	169,33	164,99
Aantal leerlingen 1-10-t	1.849	2.319	2.294	2.261

De bovenstaande kengetallen geven de personele bezetting in FTE per 31-12 weer exclusief vervanging. De leerlingenstijging per 1 oktober 2018 wordt veroorzaakt door de invlechting van 5 scholen van CBO G2. Daarna houdt het bestuur rekening met krimp in het leerlingenaantal in de komende jaren. Het bestuur is zich ervan bewust dat hiervoor maatregelen genomen moeten worden. Eén van de maatregelen is de beperking van de omvang van het mobiliteitscentrum. Indien er sprake is van boventalligheid kan personeel ook worden ingezet voor vervangingswerkzaamheden.

Meerjarenbegroting

Grootboekrekening	Realisatie 2017	Actieve begroting 2018	Actieve begroting 2019	Actieve begroting 2020
1.2 Materiële vaste activa	2.816.754	3.900.120	3.941.273	3.586.344
1.3 Financiële vaste activa	200.000	200.000	200.000	200.000
Vaste Activa	3.016.754	4.100.120	4.141.273	3.786.344
1.5 Vorderingen	656.435	656.435	656.435	656.435
1.7 Liquide middelen	2.158.061	1.239.046	1.350.032	1.827.619
Vlottende Activa	2.814.496	1.895.481	2.006.467	2.484.054
1 Activa	5.831.250	5.995.601	6.147.740	6.270.398
2.1 Eigen Vermogen	4.766.429	4.930.781	5.082.920	5.205.578
2.2 Voorzieningen	138.466	138.466	138.466	138.466
Eigen Vermogen	4.904.895	5.069.247	5.221.386	5.344.044
2.4 Kortlopende schulden	926.354	926.354	926.354	926.354
Vreemd Vermogen	926.354	926.354	926.354	926.354
2 Passiva	5.831.250	5.995.601	6.147.740	6.270.398

Toelichting

De resultaten van de meerjarenbegroting zijn in het eigen vermogen verwerkt. In de materiële vaste activa zijn de meerjareninvesteringen en de afschrijvingen voor de komende jaren verwerkt. De begrote investeringen bedragen € 1.683.257 in 2018, € 724.593 in 2019 en € 322.665 in 2020. Op basis van de componentenbenadering zal vanaf 2018 groot onderhoud geactiveerd worden. Hierdoor vervalt de voorziening groot onderhoud.

Grootboekrekening	Realisatie 2017	Actieve begroting 2018	Actieve begroting 2019	Actieve begroting 2020
3.1 Rijksbijdragen	10.804.582	14.412.340	14.261.628	14.082.443
3.5 Overige baten	332.716	635.480	514.480	345.480
3 Opbrengsten	11.137.298	15.047.820	14.776.108	14.427.923
4.1 Personeelslasten	8.576.258	11.972.076	11.695.025	11.418.287
4.2 Afschrijvingen	395.614	599.891	683.440	677.594
4.3 Huisvestingslasten	1.346.651	800.036	775.036	767.036
4.4 Overige lasten	1.051.387	1.531.467	1.490.467	1.462.649
4 Kosten	11.369.910	14.903.470	14.643.968	14.325.566
5.1 Rentebaten	8.248	20.000	20.000	20.000
5 Financiële baten en lasten	8.248	20.000	20.000	20.000
1 Resultaat	-224.364	164.351	152.140	122.358

Toelichting

De begroting 2018 is gebaseerd op het aantal kinderen op teldatum 1-10-2017. Voor de prognoses berekenen we ons marktaandeel van het aantal werkelijke geboorten in de gemeente. Op 1 oktober 2017 constateerden we dat het leerlingaantal ligt op het niveau van 2015. Oorzaak is de tussentijdse instroom van leerlingen van obs De Fûgelflecht en obs De Barraboech. Voor de toekomst houden we rekening met een daling van het aantal leerlingen in de gemeenten Harlingen, Waadhoeke en Leeuwarden.

Een groot probleem voor het onderwijs in zijn algemeenheid is het inzetten van invallers in geval van ziekte, zwangerschap, ouderschapsverlof en andere verloven. Er zijn weinig invallers beschikbaar. Bovendien komt daar een extra uitdaging bij voor de bijzondere schoolbesturen, namelijk de wet Werk en Zekerheid. Om dit probleem enigszins te verhelpen hebben wij ervoor gekozen zestien leerkrachten (13fte) in vaste dienst te nemen die hun werk verrichten vanuit ons mobiliteitscentrum. De leerkrachten in het mobiliteitscentrum zijn zowel inzetbaar voor langdurige vervanging als voor kortdurende vervanging. Het gaat om een belangrijke en zeer flexibele groep mensen die inspringen waar dat nodig is. Wij verwachten hiermee de grootste (inval)nood te verhelpen.

Het komende jaar staat nogmaals in het teken van de bouwtrajecten. Door de groei van het aantal leerlingen wordt De Skeakel uitgebreid en onderwijskundige aanpassingen gedaan. Ook De Fûgelsang heeft te kampen met ruimtegebrek. Met de coöperatie Brede School Berltsum en de gemeente Waadhoeke zijn afspraken gemaakt over het plaatsen van een tijdelijk lokaal. Zet de groei door, dan komt dit lokaal voor een reguliere vergoeding in aanmerking.

Bestuursverklaring inzake interne beheersing

De interne beheersing van de processen binnen de vereniging is primair een verantwoordelijkheid van het bestuur. Het totale stelsel van functiescheidingen, autorisaties en andere maatregelen en procedures ondersteunt het bestuur bij het beheersen van de processen. Een beschrijving van de Administratieve Organisatie en fraudebestrijding is gemaakt.

Het bestuur is van mening dat het gehele stelsel van interne beheersing bijdraagt aan het rechtmatig en doelmatig realiseren van de doelstellingen van de vereniging. Voor het komende jaar worden er geen aanpassingen doorgevoerd inzake de interne beheersing.

Risicomanagement

We signaleren in het financieel beleidsplan een aantal risico's die de komende jaren van invloed zijn op het voortbestaan van (scholen van) de vereniging.

Op hoofdlijnen zijn, met behulp van de PORaad, benoemd

- De relatie tussen ICT investeringen en onderwijsresultaten
- Het meer gebruik maken van de kwaliteiten van de scholen en medewerkers
- Het traditionele onderwijsaanbod en ontwikkelen van nieuwe concepten
- Het aangaan met het AK van een prestatieafpraak binnen de P&C cyclus
- Het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd in relatie tot de beroepszwaarte
- Vaststellen van een passend functiehuis
- Disfunctioneren van medewerkers tijdig signaleren en ontwikkeltrajecten inzetten
- De gevolgen van de wet Werk en Zekerheid
- Het verder ontwikkelen van een professionele cultuur binnen de vereniging
- Het stagneren van de instroom van (jonge) mannelijke personeelsleden
- De onvoorspelbare overheid waar het gaat om de financiering
- De toename van de werkdruk om te voldoen aan de gestelde eisen.
- De achterblijvende lerarensalarissen in vergelijking met het voortgezet onderwijs.
- Het bewaken van de identiteit in de samenwerkingsschool
- De vorming van een nieuwe gemeente Waadhoeke

In het financieel beleidsplan zijn de actuele risico's geïnclassificeerd en beoordeeld.

Een risico kwantificeren we als volgt: risico = kans * schade.

In 2016 is vastgesteld dat het weerstandvermogen meer dan voldoende is om de risico's af te dekken. In 2017 is een aantal verbouwingen uitgevoerd waarvan de kosten hoger lagen dan begroot. Ook zijn er 'duurzame' werkzaamheden uitgevoerd zoals zonnepanelen op De Toermalijn.

Rapportage toezichthoudend orgaan

De wettelijk verplichte functiescheiding tussen bestuur en toezicht is uitgewerkt overeenkomstig artikel 5 lid 2a van de Code Goed Bestuur. Het bevoegd gezag berust bij het bestuur terwijl een Raad van Toezicht toeziet op de taakuitvoering van het bestuur.

Deze Code draagt vanuit goed bestuur bij aan goed onderwijs voor ieder kind. De Raad van Toezicht houdt toezicht op basis van een toezichtskader. Dit toezichtskader wordt periodiek geëvalueerd. Statutair zijn in de verenigingsstatuten, het bestuursstatuut en het managementstatuut de rechten en plichten van de diverse geledingen beschreven. Deze documenten zijn te vinden op de website. In hoofdstuk 2.2 is het verslag van de Raad van Toezicht opgenomen waarin zij verantwoording aflegt over haar rol als toezichthouder.

3.4 Treasury- en financieringsbeleid

Het treasurybeleid is vastgesteld binnen de kaders van de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016. Het treasurybeleid van CBO Noardwest Fryslân is overeenkomstig deze regeling dienstbaar aan het realiseren van de publieke doelstellingen, en is daartoe op transparante wijze gericht op financiële continuïteit. In het treasurystatuut wordt het treasurybeleid uiteengezet evenals een beschrijving van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de treasurycommissie. Deze commissie stelt jaarlijks een treasuryplan op en rapporteert over de resultaten en bevindingen aan het College van Bestuur. Hieronder wordt een overzicht weergegeven van de uitstaande beleggingen.

De vereniging heeft de volgende deposito's en spaarrekeningen in haar bezit:

		31-12-2017	31-12-2016
SNS zakelijk sparen	NL26SNSB0859887715	€ 510.903	€ 509.348
Rabo Doelreserveren	NL52RABO03461482919	€ 1.273.696	€ 1.360.638
Rabo Deposito	NL77RABO3160680037	€ 200.000	€ 200.000

De deposito van de Rabobank vervalt op 05-02-2023. De overige spaarrekeningen zijn vrij opneembaar.

3.5 Inspectie van het onderwijs

Bij het financieel toezicht is tegenwoordig ook de inspectie van het onderwijs betrokken.

Hoofdstuk 4 – Overige informatie

Dit hoofdstuk behandelt de onderdelen die logischerwijs niet vallen onder de voorgaande twee hoofdstukken.

4.1 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het schoolbestuur is zich bewust van het maatschappelijk speelveld waarin de organisatie zich bevindt en de noodzaak om op maatschappelijk verantwoorde wijze het onderwijs binnen de organisatie vorm te geven. De scholen onderhouden actief contacten met instellingen en verenigingen uit de lokale gemeenschap: o.a. de bibliotheek (kleine bieb), de lokale kerkgemeenschappen, de peuterspeelzaal / kinderopvang en overige organisaties/verenigingen. De Stichting Kinderopvang Friesland (SKF) verzorgt de peuterspeelzalen die zijn gekoppeld aan onze scholen in Franekeradeel, Harlingen en Menameradiel. Daarnaast is Kids First COP actief op de scholen van voormalig CBO G2. Met beide organisaties wordt gesproken over overdracht van activiteiten naar de stichting Kinderopvang CBO Noardwest Fryslân i.o.

Het thema duurzaamheid is in het strategisch plan opgenomen. De eerste scholen hebben nu zonnepanelen (de Fûgelsang, Staetlânsskoalle, De Flambou, De Korendrager en de Toermalijn). Het schoolgebouw van Mooitaki is 'all electric', een gasleiding ontbreekt. In Oosterbierum is een energie coöperatie opgericht. CBO-NWF heeft een recht van opstal verleend. Voor de scholen De Flambou en De Skeakel participeren we in deze coöperatie met voor elke school 30 panelen. Daarnaast gaan we bij renovaties, waar mogelijk, over op LED verlichting.

De scholen verspreiden vrijwel alle memo's, schoolkranten, info's enz. op digitale wijze. Hiervoor is het ouderportaal Mijn School beschikbaar voor alle scholen. Ook zijn de websites van de vereniging en de scholen in toenemende mate de vindplaats van informatie. CBO-NWF heeft een kopieercontract zo afgesloten dat het terugdringen van het kopieervolume loont, we hebben geen verplicht minimum volume voor de apparaten.

Vanuit het project Energy Challenges, waaraan meerdere scholen hebben deelgenomen, monitoren we het energieverbruik. Slimme meters worden geplaatst zodat we tijdig beschikken over de verbruikscijfers.

Veel scholen zijn overgestapt van het traditionele dagrooster naar andere schooltijden. Dit betekent dat het aantal keren van brengen en halen van kinderen wordt gehalveerd. Dit vermindert het autogebruik bij ouders.

4.2 Horizontale verantwoording

Leden

Tijdens de Algemene Ledenvergadering legt het bestuur verantwoording af aan de leden. Alle leden ontvangen een (papieren) ledenversie van de jaarstukken. Deze ledenversie bevat de tekst van het bestuursverslag, aangevuld met schoolinformatie en een verkorte versie van de jaarrekening. De accountantsverklaring maakt hiervan deel uit.

Na behandeling in de ledenvergadering worden de jaarstukken gepubliceerd op de website, waarmee ze breed toegankelijk worden.

GMR

Voorafgaande aan de behandeling in de algemene ledenvergadering worden de jaarstukken besproken met de schooldirecteuren en de GMR. Met name de uitputting van de begroting staat hierbij centraal, dit afgezet tegen de behaalde (onderwijskundige) resultaten.

Voortgezet onderwijs

Op schoolniveau worden de contacten onderhouden met de diverse instellingen voor voortgezet onderwijs (VO). Deze contacten zijn gericht op het succesvol deelnemen aan het VO door oud-leerlingen en de kwaliteit van advisering.

Samenwerkingsverband Passend Onderwijs

Onze organisatie maakt deel uit van het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Friesland, een provinciaal verband. De heer Reitsma is bestuurslid van dit samenwerkingsverband, secretaris van het dagelijks bestuur. In 2018 wordt de bestuursstructuur van deze stichting gewijzigd en beëindigt Reitsma zijn bestuurstaak.

Coöperatie Christelijk Basisonderwijs Fryslân

Onze vereniging is lid van deze onderwijs coöperatie. De heer Sybesma is bestuurslid.

Raad van Advies Stenden University

Vanuit voornoemde coöperatie vertegenwoordigt de heer Sybesma het werkveld in de Raad van Advies Stenden. Stenden heeft hogescholen in Leeuwarden, Meppel, Emmen, Assen en Groningen.

Gemeenten Franekeradeel, Harlingen en Menameradiel

De contacten met de gemeenten Franekeradeel, Harlingen zijn structureel, in periodiek overleg wordt in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) dan wel de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) overlegd met de gemeente en overige schoolbesturen aangaande huisvesting en onderwijskundige zaken. De gemeente Menameradiel heeft in 2017 eenmaal een LEA overleg gevoerd.

In 2018 wordt overlegd met de gemeenten Harlingen, Waadhoeke en Leeuwarden.

Gebiedsteam

Door de transitie van jeugdzorg naar de gemeenten is er nu sprake van zgn. gebiedsteams ter vervanging van de Centra voor Jeugd en Gezin. De scholen van onze organisatie hebben te maken met meerdere gebiedsteams, die alle verschillend werken.

Regionale politie

Met de regionale politie zijn goede afspraken gemaakt over vandalisme preventie. Vandalisme schade wordt steeds gemeld. Daarnaast komt de politie ook voor preventie op de scholen, o.a. bij de controle van de fietsen. Voor met name de schoolverlaters is het belangrijk dat zij beschikken over deugdelijke fietsen.

De politie is het afgelopen jaar ook actief betrokken geweest bij calamiteiten. Positief.

Brancheorganisaties

Tot slot melden we het lidmaatschap van de brancheorganisaties PO Raad en Verus (voorheen Besturenraad).

4.3 Internationalisering

De vereniging heeft geen subsidie voor internationalisering ontvangen.

4.4 Prestatiebox

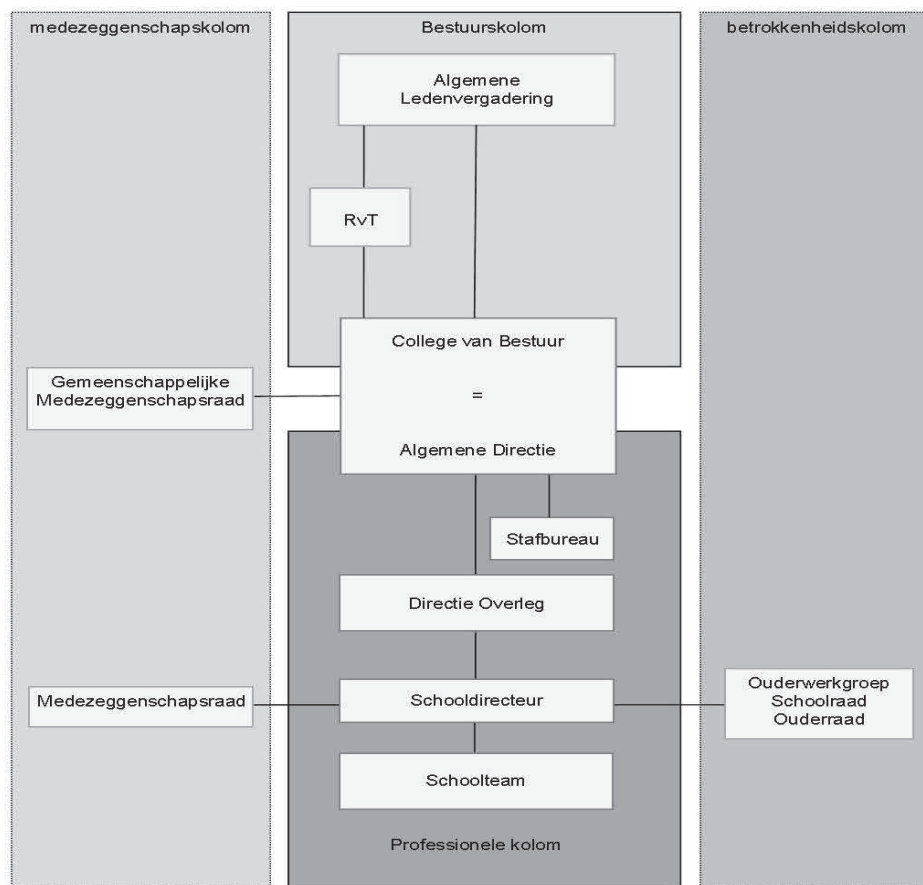
Gelden van uit de prestatiebox zijn zo veel mogelijk gebruikt voor scholing en planmatige kwaliteitsverbetering en worden verwerkt in de begroting.

4.5 Beheersing van uitgaven inzake uitkeringen na ontslag

In het verslagjaar heeft één medewerker de organisatie verlaten met een vergoeding voor outplacement, scholing, coaching en oriëntatie op de arbeidsmarkt. De uitkering bedroeg in totaal ruim € 15.000.

Bijlagen

1. Organogram

2. Bestuur

2.1 Samenstelling College van Bestuur

Directeur – bestuurder	de heer P. Sybesma MES de heer W. Reitsma
------------------------	--

2.2 Samenstelling Raad van Toezicht

Voorzitter	de heer P. Stehouwer
Leden	mevrouw A. van Twillert mevrouw J. van der Meer
tevens lid Audit commissie	de heer T. de Jager
tevens lid Audit commissie	de heer T. Bonnema
tevens lid Remuneratiecommissie	de heer D. Westerhof
tevens lid Remuneratiecommissie	mevrouw J. Westerveld

2.3 Wet Openbaarmaking Publieke Topinkomens

De leden van het College van Bestuur worden overeenkomstig wet- en regelgeving bezoldigd. In 2015 is een functiebeschrijving vastgesteld op grond waarvan de functie Lid College van Bestuur volgens de geldende normen wordt gewaardeerd (FuWaSys).

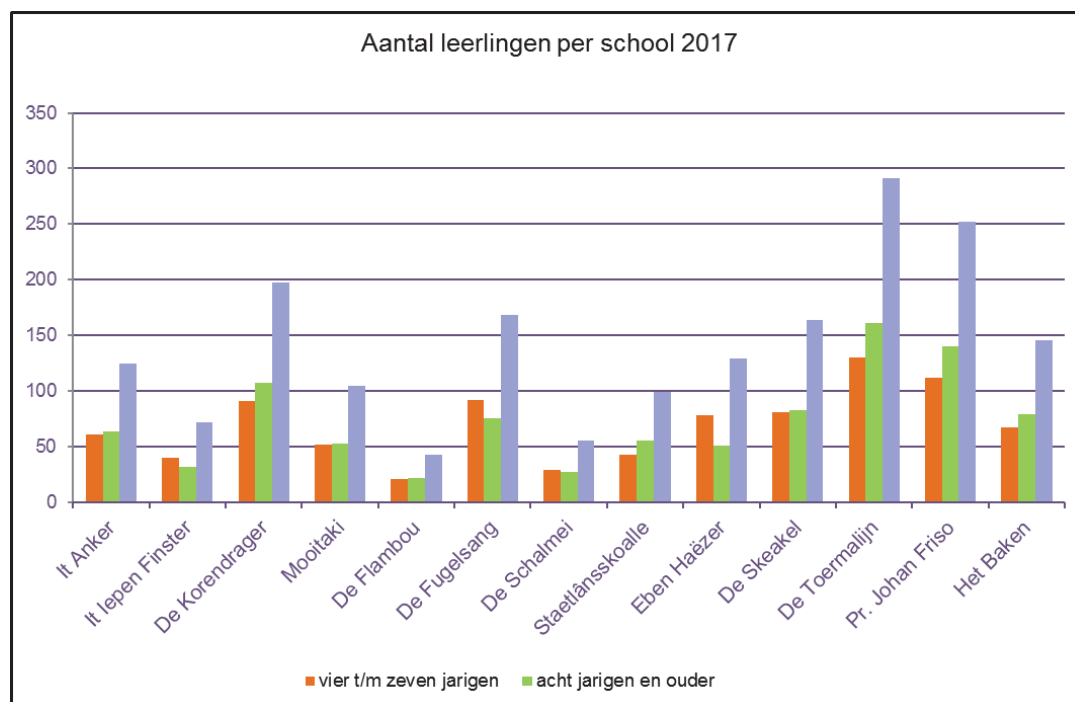
De functie Lid CvB is gewijzigd in een OOP functie schaal 15 (Onderwijs Ondersteunend Personeel).

De vergoeding van de leden van de RVT is in 2015 vastgesteld. Deze zijn:

Voorzitter € 1.300, Lid audit commissie dan wel lid remuneratiecommissie € 1.150 en leden € 1.000 bruto per jaar. Deze vergoeding wordt als een vrijwilligersvergoeding toegekend.

2.4.Scholen CBO Noordwest Fryslân

Leerlingtelling 1-10-2017

CBS It Anker
Dronryp

Brinnr. 04KJ
Directeur K. van der Wal – Exoo RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2017:

4 – 7 jarigen	61 lln	
8 – 12 jarigen	64 <u>lln</u>	totaal 125 leerlingen

Het schooljaar 2017 stond in het teken van de verbouw en veranderende schooltijden. In overleg met het team, de mr en de architecten is er een mooi plan gemaakt om de school een opener karakter te geven. In juni 2017 is met de verbouw gestart. Er is een centrale ruimte/leerplein gerealiseerd. Alle lokalen zijn gerenoveerd. De directie en IB-er hebben een representatieve werkplek gekregen. Door de verbouw is ook het gebruik van ICT veranderd. Alle lokalen zijn voorzien van verrijdbare touchscreenborden. We maken nu gebruik van I-pads en chromebooks. De leerkrachten volgen scholing om de nieuwe middelen zo goed mogelijk in te zetten voor het onderwijs. We zijn verder gegaan met het excellentiebeleid en hebben allemaal de nascholing gevolgd. M5 het anti-pest programma hebben alle teamleden gevolgd en hebben het certificaat gehaald. We zijn nu officieel M5 school. Door de positieve uitslag van de ouderpeiling is de werkgroep “Andere schooltijden” met een voorstel gekomen, waar een ieder zich in kan vinden. De ouders hebben hierover nog een voorlichting gehad. Na de zomervakantie is er gestart met het gelijke dagen model. In het kader van “andere accenten” doen we mee aan diverse culturele en sportieve activiteiten.

SWS It Iepen Finster
Achlum

Brinnr. 04KZ
Directeur: M. Bonnema – Westerhof RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2017:

4 – 7 jarigen	40 lln	
8 – 12 jarigen	32 <u>lln</u>	totaal 72 leerlingen

Op samenwerkingsschool It Iepen Finster komen de christelijke en openbare identiteit samen onder één dak. Ons kernwoord hierin is: wij doen dingen SAMEN. We willen kinderen meegeven om open te staan voor de kleurrijke, steeds veranderende samenleving. Wie ben jij als persoon, welke keuzes maak je, hoe doen we dit met elkaar: SAMEN. In samenwerking met de identiteitscommissie is er een projectweek georganiseerd op school voor de Speelgoedbank Friesland. De betrokkenheid en inzet van de kinderen, team, ouders en omgeving was groot en dit heeft ervoor gezorgd dat we samen veel speelgoed hebben ingezameld. Door iets te geven van jezelf aan de ander wordt jezelf en de ander blij! Op school hebben we een mooie bieb waarmee we ons leesonderwijs versterken. Een leerkracht is opgeleid tot leescoördinator, er is een leesplan gemaakt en zo wordt gewerkt aan leesbevordering en mediawijsheid. We vinden het belangrijk dat kinderen in deze digitale wereld leren om ‘kritische’ keuzes te maken. Met trots mag groep 7/8 zich dit jaar de meest mediawijze groep van Friesland noemen. Deze expertise hebben we ingezet bij de ouderavond waarbij ouders en kinderen interactief aan de slag zijn geweest met mediawijsheid.

CBS De Korendrager
Franeker

Brinnr. 05LC
Directeur: T. de Jong RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2017:

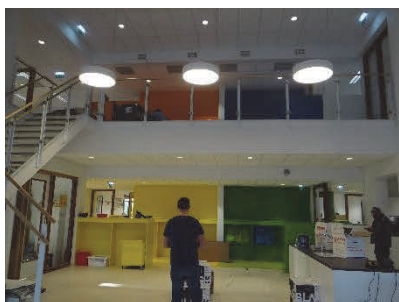
4 – 7 jarigen 91 lln
8 – 12 jarigen 107 lln totaal 198 leerlingen

“Een parel voor Franeker”, de nieuw verbouwde Korendrager. De eerste schooldag maakten 200 leerlingen voor het eerst kennis met hun nieuwe onderkomen. De Korendrager kan weer vele jaren vooruit met het nieuwe schoolgebouw. Het was toch wel speciaal voor de kinderen; twee keer verhuizen maar nu eindelijk thuis. De speeltoestellen zijn in november geplaatst. De opening van het nieuwe schoolgebouw is gepland op woensdag 21 februari 2018.

Van donderdag 24 t/m maandag 28 augustus werden de verhuisdozen verplaatst van de tijdelijke locatie naar de nieuwe Korendrager en in de laatste week van de zomervakantie uitgepakt. De kinderen, en de meesters en juffen konden het nieuwe schooljaar starten in het nieuwe gebouw. ‘Trek die school eerst maar aan, dan gaat ie vanzelf passen, zoals bij een nieuwe jas’. Eerst het lokaal een tijdje 'voelen' en dan ervaar je gaandeweg wat je met de ruimte wilt.

Omdat we op de Korendrager lezen belangrijk vinden, deden we mee aan het project “De bie op school”. Hier doen alle scholen van de vereniging aan mee. Door verschillende leespromotieactiviteiten zien we een verhoogd leesplezier. Er is een positieve relatie tussen mate van vrij lezen en de leesvaardigheid. Vaardige lezers beleven meer plezier en lezen meer. Hierdoor breiden ze hun woordenschat en leesvaardigheid uit.

CBS Mooitaki
Bitgummole

Brinnr. 05LS
Directeur P. Huijser RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2017:

4 – 7 jarigen 52 lln
8 – 12 jarigen 53 lln totaal 105 leerlingen

Voor Mooitaki was het letterlijk bouwen dit jaar. Daar komt veel bij kijken. De plannen voor de bouw van de nieuwe school waren al gemaakt maar dan worden ze ten uitvoer gebracht en als je dan ziet dat, dat wat je met elkaar bedacht hebt langzamerhand vorm gaat krijgen, dan geeft dat veel voldoening. De bouw ging snel want op het moment dat dit stukje geschreven wordt is het wachten op de verhuizers.

Figuurlijk werd er ook gebouwd. Veel hing samen met de nieuwe school. Afspraken maken met de collega's van de andere school in het dorp om er voor te zorgen dat we straks goed kunnen functioneren in een gebouw. Zo hebben we besloten samen over te gaan op een continuooster, er zijn afspraken gemaakt over de pauzes en de gymlessen

Zoals we plannen gemaakt hebben voor de bouw van de school en hoe die er uit moest zien, zo zijn we ook plannen aan het maken over ons onderwijs. We merken dat er veel beweging is in het onderwijs en daar willen we graag in mee gaan. Die plannen maken we, we oriënteren ons en we hopen ze de komende jaren ten uitvoer te brengen. Het gebouw is er klaar voor.

Brinnr. 05RR
Directeur: A. Hoekstra

Leerlingenaantal 1-10-2017:

4 – 7 jarigen	21 lln	
8 – 12 jarigen	<u>22 lln</u>	totaal 43 leerlingen

Op CBS De Flambou zijn we dit schooljaar gestart met een aantal nieuwe gezichten in ons team. Een nieuwe directeur, groepsleerkrachten en een onderwijsassistent werken sinds dit onze schooljaar in Oosterbierum. We werken met 3 combinatie groepen, waar taal dit jaar centraal staat. Via het project Raak van de NHL, doen we mee aan het ontwikkelen van leskisten in het kader van Translanguaging. Wat voor ons betekent respect voor de eigen moedertaal van onze leerlingen en inzetten van deze taal in de lessen. Ons **Translanguaging** project sluit aan op de teamstudie **Building Learning Power**. BLP staat bij ons voor het tweede jaar centraal op onze school. Het doel hiervan is om leerlingen de leertaal mee te geven, leren te leren. Dit doen we door leerlingen zelf eigenaar te maken van hun leerproces. Zij stellen hun eigen leerdoelen op en samen gaan we een plan maken om deze doelen te behalen. Onze **schooltuin**, stond dit jaar vol met prachtige bloeiende dahlia's. Hier hebben we mooie boeketjes van gemaakt die we in het dorp hebben uitgedeeld. Via het organiseren van de koffieochtenden op school zetten we onze school open voor de bewoners van Oosterbierum. *Om in skoalle yn 'e mienskip te wêzen!*

Brinnr. 06KL
Directeur J. Slagter – Klomp RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2017:

4 – 7 jarigen	92 lln	
8 – 12 jarigen	<u>76 lln</u>	totaal 168 leerlingen

Dit schooljaar vindt er voorschoolse opvang plaats in ons gebouw. De tussenschoolse opvang wordt groter, soms dagen van 50 etende kinderen. De naschoolse opvang breidt uit, ook in de vakantietijd. Deze intensiteit legt een zware druk op het gebouw. Het leerlingenaantal verloopt goed. Ondanks verhuizingen en een grote groep 8 schoolverlaters is er een lichte stijging. Fijn dat er zoveel vertrouwen in onze school is. De schoolorganisatie bestond uit 8 jaargroepen, waarbij 2 dagen in de week groep 7 en 8 gecombineerd les kregen. In het voorjaar lag een replica van de Ark van Noach in Leeuwarden en vanuit onze identiteit en de waarde daarvan hebben we met alle leerlingen en teamleden hier een bezoek aan gebracht. Indrukwekkende beelden en verhalen. We zijn gecertificeerd voor de 3 talige skoalle. 's Maandag onze Fryske Dei, on Tuesday our English Day en op woensdag, donderdag en vrijdag de Nederlandse dagen. We hebben M5 als kind- en gebruiksvriendelijke incidentenregistratie ingesteld. Met M5 krijgen we inzicht in het pestgedrag zoals wanneer, welke en hoe vaak gaan leerlingen stelselmatig over de grens, hoe valt dit te stoppen en om te keren in acceptabel gedrag en voldoen we tegelijkertijd aan de wettelijke verplichting.

Brinnr. 06RK
Directeur: M. Wouda RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2017:

4 – 7 jarigen	29 lln	
8 – 12 jarigen	<u>27 lln</u>	totaal 56 leerlingen

In maart 2017 is CBS de Schalmei verhuist naar de leegstaande school van Dongjum i.v.m. de vernieuwbouw van het oude schoolgebouw. Elke dag reizen de kinderen met bus en taxi naar Dongjum waar een goede plek is gevonden in de leegstaande dorpschool.

Per januari 2018 worden beide scholen gehuisvest in een modern gebouw waar ze apart van elkaar functioneren tot de voorgenomen fusiedatum van 1 augustus 2018. De nieuwe fusieschool zal bestuurlijk vallen onder Stichting Radius. In een ouderavond voor de zomervakantie bleek sterk draagvlak voor de vorming van deze dorpschool voor alle kinderen in het dorp.

De periode na de zomervakantie van 2017 heeft het fusietraject vaart en vorm gekregen door de inrichting van werkgroepen en de daaraan gekoppelde opdrachten. Het voornemen is de vorming en inrichting van een samenlevingsschool met een nieuw concept waarin waarden vanuit het verleden worden verenigd met toekomstgericht onderwijs.

De besturen, ouders, mr-leden en teams van beide scholen zijn via werkgroepen betrokken bij alle aspecten die bij deze ontwikkeling horen zoals identiteit en het onderwijsconcept. De kinderen van beide scholen hebben met ouders en pakes en beppes de school in aanbouw bezocht. De scholen gaan beide van start met de invoering van aspecten van Groeps Dynamisch Onderwijs (GDO) in de nieuwe situatie van januari 2018.

Brinnr. 07IL
Directeur: P. Huijser RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2017:

4 – 7 jarigen	43 lln	
8 – 12 jarigen	<u>56 lln</u>	totaal 99 leerlingen

Op de Staetlânsskoalle hebben we ons traject voor Positive Behaviour Support voortgezet. Voor iedereen is dat toch wennen. Je moet echt omschakelen en je bewust worden dat je het goede gedrag beloont door middel van veel complimenten geven. We worden er steeds beter in. We hebben de nodige activiteiten gedaan. Het hoogste punt was wel het bezoek aan het Rijksmuseum met de groepen 5 t/ 8.

In de onderbouw hebben we ons observatie systeem aangepast en uitgetoetst. De toetsen van Cito gebruiken we voor groep 1 en 2 niet meer. We zijn aan het onderzoeken hoe we met hulp van ons observatie systeem het onderwijs in de onderbouw anders vorm kunnen geven zodat het nog meer bij de kleuters past. Dit heeft tijd nodig.

Aan het eind van het schooljaar hebben we afscheid genomen van vier collega's. Twee gingen met "pensioen" en twee kregen een andere werkplek binnen onze vereniging. Daardoor veranderde het halve schoolteam. Voor het komende schooljaar betekent dat, dat iedereen eerst goed zijn weg moet vinden binnen de school. Maar ook dat er waarschijnlijk weer een heel nieuwe dynamiek en nieuwe ideeën ontstaan. Dat is altijd goed. Zo blijven we scherp en in beweging.

Brinnr. 07MG
Directeur S. Sijbesma RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2017:

4 – 7 jarigen	78 lln	
8 – 12 jarigen	<u>51 lln</u>	totaal 129 leerlingen

De open christelijke basisschool Eben Haëzer verwelkomt elk kind wat zich thuis voelt bij onze manier van werken. Daarbij zijn de kernwaarden • respect, • vertrouwen, • zorgzaam, • verantwoordelijkheid en • autonomie van belang.

Sinds juni 2017 is c.b.s. Eben Haëzer een Integraal Kind Centrum. Kinderopvang, t.s.o., b.s.o. en peuteronderwijs, alles is aanwezig op school.

Wat zijn de plannen voor het schooljaar 2017-2018?

We gaan verder met de PLG groepen. Wij willen het leren zichtbaarder maken in school.

We gaan deelnemen aan het fit en vaardig traject. Door te bewegen terwijl je leert worden leerlingen mentaal fitter en fysiek actiever.

Als school gaan wij deelnemen aan de workshop: Leren voor uilskuikens. De ontwikkeling van een kind is een bijzonder proces. Door primaire reflexen maakt het lichaam steeds nieuwe ontwikkelingsstapjes. Als er in dat proces iets hapert kunnen er (on)opvallende problemen ontstaan die gevolgen kunnen hebben voor de lichamelijke, sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van een kind.

Als team gaan wij de cursus: “met sprongen vooruit” volgen. Dit programma kenmerkt zich door de reken-wiskundedidactiek in kleine tussenstapjes te beschrijven zodat een leerkracht elke leerling met rekenen vooruit kan helpen. Met het totaaloverzicht op de rekenleerlijnen leert de leerkracht de juiste oefeningen en spellen zowel interactief klassikaal als individueel aan te bieden.

Brinnr. 08PI
Directeur: S. Sijbesma RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2017:

4 – 7 jarigen	81 lln	
8 – 12 jarigen	<u>83 lln</u>	totaal 164 leerlingen

De Skeakel baseert haar onderwijs op de waarden en normen vanuit de christelijke traditie. Hierbij hanteren we drie sleutelwoorden: respect, verantwoordelijkheid en veiligheid. Dit uit zich in drie essenties:

- zonder relatie geen prestatie.
- kinderen leren verschillend.
- eruit halen wat erin zit.

Op 1 augustus 2017 moest o.b.s. de Barraboech de deuren sluiten. P.c.b.s. de Skeakel is hierdoor de enige basisschool in Sexbierum. Door de sluiting van o.b.s. de Barraboech heeft de p.c.b.s. de

Skeakel 30 leerlingen erbij gekregen. Ook zijn er 5 nieuwe leerkrachten werkzaam op school. Het komende schooljaar zal daarom in het teken staan van de vorming van een nieuw team. De nieuwe leerlingen, die van de Barraboech komen, moeten zich zo snel mogelijk thuis voelen op school. We gaan de praktische technieklijn invoeren. De leerkrachten gaan zich scholen op het gebied van ICT en social media. Rondom de zorg gaan we verder met de ontwikkeling van ontwikkelingsperspectieven en gaan wij ons verder bekwamen in het analyseren van toetsen. Het komende schooljaar gaan wij de zorg anders inrichten. Wij gaan de 1-zorgroute compact en compleet invoeren..

Cbs De Toermalijn

Franeker

Brinnr. 09XZ
Directeur: J. Woudstra RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2017:

4 – 7 jarigen	130 lln	
8 – 12 jarigen	<u>161 lln</u>	totaal 291 leerlingen

Cbs Toermalijn is, ondanks de verwachte krimp, ook dit jaar weer gegroeid. (292 leerlingen). In maart 2017 zijn we, na een scholing voor het hele team, op onze school begonnen met het inzetten van iPads in ons onderwijs.

De iPad is een prachtig middel om meer te kunnen differentiëren in het onderwijs; het is ook een middel waarbij kinderen direct feedback krijgen op hun werk. Daarnaast wordt de iPad gebruikt om informatie op te zoeken, om presentaties en/of filmpjes te maken, en nog heel veel meer.

De inzet van tablets of chromebooks zal de komende periode alleen maar toenemen.

Vlak voor de zomervakantie vonden diverse collega's een nieuwe werkplek elders.

Na de zomervakantie zijn we gestart met 8 nieuwe collega's. Die nieuwe collega's zijn al volledig opgenomen in ons team.

In september hebben we een prachtige actie gehouden voor het door een orkaan getroffen Sint Maarten.

Dit jaar heeft de school de eerste stappen gezet om uit te kunnen groeien naar een integraal kindcentrum voor kinderen van 0 tot 12 jaar; een kindcentrum waar leerkrachten, pedagogisch medewerkers en andere professionals samenwerken aan opvoeding en onderwijs onder één leiding. Samen zijn we op weg om ons onderwijs verder te ontwikkelen

IKC Prins Johan Friso
Harlingen

Brinnr. 10HA
Directeur: J. Blank RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2017:

4 – 7 jarigen	112 lln	
8 – 12 jarigen	<u>140 lln</u>	totaal 252 leerlingen

Op IKC Prins Johan Friso hebben we samen weer een hoop bereikt. Kinderdagverblijf, Voorschool en Basisschool vlechten steeds ver in elkaar. Een positieve ontwikkeling waarbij de groepsleerkrachten en pedagogisch medewerkers elkaar steeds beter weten te vinden in het belang van de kinderen. De gezamenlijke studiedag, waarbij samen met het team van ikc het bAken, verschillende ikc's in het land zijn bezocht draagt positief bij aan de continuering van dit proces.

Het implementeren van de duurzame onderwijsontwikkeling: 'Zicht op ontwikkeling', waarbij het team in de afgelopen jaren heeft gekozen voor een eigen aanpak hebben nog niet kunnen afronden. De groepsfoto en de verschillende formats voor het vastleggen van de aangeboden leerstof zijn vastgelegd. Het monitoren, de uitbreiding met 'Focus' en 'Pasfoto' en het inslijpen hiervan en het begeleiden van de groepsleerkrachten bij het maken van een analyse van de methode gebonden toetsen en de koppeling aan het Leerlingvolgsysteem vraagt meer tijd dan van te voren was voorzien. Wat 2017 betreft blijft het spoorwegongeluk aan ons kleven. Een ochtendje uit naar de lammetjes bij de boer eindigde in een drama, waarbij een vader en kind van ons kindcentrum om het leven zijn gekomen. Een gebeurtenis die wij als mens niet kunnen bevatten.

IKC Het Baken
Harlingen

Brinnr. 10XU
Directeur: T. Deelstra RDO®

Leerlingenaantal 1-10-2017:

4 – 7 jarigen	67 lln	
8 – 12 jarigen	<u>79 lln</u>	totaal 146 leerlingen

We bouwen verder aan de ontwikkeling van ons Kindcentrum, waarbij de gouden driehoek tussen ouders, leerling en leerkracht centraal staat. Door te beginnen met individuele kennismakingsgesprekken met ouders / verzorgers in oktober en de kinderen van de groepen 5 tot en met 8 aanwezig te laten zijn bij de rapportgesprekken willen we deze driehoek versterken. We willen dat onze kinderen eigenaarschap ontwikkelen voor hun eigen leerproces. Daarom zijn we in de groepen 5 en 6 begonnen met het werken met Snappet. Door het werken met Snappet kunnen we ons onderwijs nog meer kindgericht (adaptief) aanbieden waardoor de kinderen resultaten krijgen die passen bij hun individuele niveau.

Ons team is versterkt met 2 nieuwe Interne begeleiders, die Post-HBO opleiding Intern Begeleider volgen. Aandachtspunt binnen de zorg is het aanpassen van onze zorgstructuur..

Dit schooljaar zijn we begonnen met 2 combinatiegroepen 1/ 2. In plaats van een groep 1 en een groep 2. Om op deze manier beter aan te sluiten bij onze visie op spelend leren.

Samen met het hele team van leerkrachten en pedagogisch medewerkers gaan we verder met het ontwikkelen van de visie, missie en het pedagogisch klimaat van ons Kindcentrum.

Samen maken we onderwijs bijzonder